

Univerza v Ljubljani
Pravna fakulteta
Katedra za mednarodno pravo

**NAČELO SUVERENOSTI DRŽAV IN
RAZLAGA MEDNARODNIH POGODB V
PRAKSI MEDDRŽAVNEGA SODIŠČA**
(magistrsko diplomsko delo)

Avtor: Rok Kljajič
Mentor: izr. prof. dr. Vasilka Sancin

Ljubljana, september 2020

POVZETEK

Avtor: Rok Kljajič

Mentorica: izr. prof. dr. Vasilka Sancin

Naslov: Načelo suverenosti držav in razlaga mednarodnih pogodb v praksi Meddržavnega sodišča

V magistrskem diplomskem delu obravnavam sodno prakso Meddržavnega sodišča skozi prizmo načela suverenosti. Ker so vse države suverene, nad nobeno državo ni avtoritete, ki bi ji lahko enostransko odredila pravne dolžnosti in tako posegala v njeno suverenost. Posledično načelo suverenosti zahteva, da državo vežejo zgolj pravne norme, v katere posamezna država privoli. Na področju formalnih pravnih virov se načelo suverenosti najbolj odraža pri mednarodnih pogodbah, saj temeljijo na soglasju držav pogodbenic. Ker mora sodnik, če želi uporabiti mednarodno pogodbo v konkretnem primeru, najprej ugotoviti pomen pravnih pravil v mednarodnih pogodbah, se poraja vprašanje, kateri pomen je tisti, ki je skladen z načelom suverenosti. Upošteva načelo suverenosti, mora sodnik ubrati subjektivistični način razlage in dati pogodbam pomen, katerega so hotele dati pogodbi države pogodbenice, saj so le v tega države privolile. Analiza sodne prakse Meddržavnega sodišča je pokazala, da sodišče na deklaratorni ravni sicer sprejema subjektivistično razlago, vendar večkrat od nje tudi odstopi, kar je v določeni meri posledica običajno pravnih pravil razlage mednarodnih pogodb, kodificiranih v Dunajski konvenciji o pravu mednarodnih pogodb.

KLJUČNE BESEDE: pravo mednarodnih pogodb, Meddržavno sodišče, razlaga mednarodnih pogodb, načelo suverenosti, suverenost, Dunajska konvencija o pravu mednarodnih pogodb

ABSTRACT

Author: Rok Kljajič

Mentor: Associate Profesor Vasilka Sancin, PhD

Title: Principle of State Sovereignty and Interpretation of Treaties in the practice of the International Court of Justice

In the present master thesis, I am analyzing the judicial practice of the International Court of Justice through the prism of the principle of sovereignty. As all states are sovereign there is no authority above states, which could unilaterally impose on them legal obligations and consequently encroach on their sovereignty. Therefore, the principle of sovereignty requires that a state is bound only by those legal norms, to which it has consented. In the field of sources of international law, principle sovereignty is most adequately reflected through international treaties, considering that they are based on the consent of contracting states. Due to the fact that a judge, wishing to apply an international treaty to a particular case, has to first determine the meaning of legal rules in international treaties, a question arises, which meaning is that, which is required by the principle of sovereignty. Taking into account the principle of sovereignty, a judge has to follow the subjective theory of interpretation and give to treaties that meaning, which the contracting states intended to give to a treaty as that is the only meaning, to which states have consented. The analysis of the judicial practice of the International Court of Justice showed that the court does in principle accept the subjective theory of interpretation, however on multiple occasions it took a different stance, which is to a degree a consequence of customary rules of interpretation, codified in the Vienna Convention on the Law of Treaties.

KEY WORD: Law of treaties, International Court of Justice, interpretation of treaties, principle of sovereignty, sovereignty, Vienna Convention on the Law of Treaties

SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV

Deklaracija sedmih načel - Deklaracija načel mednarodnega prava o prijateljskih odnosih in sodelovanju med državami v skladu z Ustanovno listino Združenih narodov

DKPMP – Dunajska konvencija o pravu mednarodnih pogodb

GS – Generalna skupščina

MS – Meddržavno sodišče

OVSE – Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi

OZN – Organizacija združenih narodov

SMS – Statut Meddržavnega sodišča

UL – Ustanovna listina

VS – Varnostni svet

URS – Ustava Republike Slovenije

itn. – in tako naprej

odst. – odstavek

op. – opomba

op. cit. – opere citato (citirano po)

t.i. – tako imenovani

tj. – to je

KAZALO

POVZETEK	I
ABSTRACT	II
SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV.....	III
KAZALO	IV
1. UVOD.....	1
2. SUVERENOST V MEDNARODNEM PRAVU.....	2
2.1. Splošno o suverenosti	2
2.1.1. <i>Pojem suverenosti</i>	2
2.1.2. <i>Normativna in dejanska suverenost</i>	3
2.1.3. <i>Notranji in zunanji vidik suverenosti</i>	3
2.2. Načelo suverenosti v mednarodnem pravu	4
2.3. Pravne posledice suverenosti v mednarodnem pravu	6
3. NAČELO SUVERENOSTI IN RAZLAGA MEDNARODNIH POGODB	9
3.1. Pravni viri mednarodnega prava in načelo suverenosti	9
3.2. Suverenost in razlaga mednarodnih pogodb	10
3.2.1. <i>Subjektivni in objektivistični način razlage</i>	10
3.2.2. <i>Načelo suverenosti in način razlage mednarodne pogodbe</i>	11
3.2.3. <i>Dunajska konvencija o pravu mednarodnih pogodb in subjektivistična razlaga</i>	11
3.2.3.1. <i>Običajni pomen izrazov</i>	12
3.2.3.2. <i>Kontekst</i>	13
3.2.3.3. <i>Teleološka razlaga</i>	14
3.2.3.4. <i>Avtentična razlaga</i>	14
3.2.3.5. <i>Sistematična razlaga</i>	15
3.2.3.6. <i>Dodatna sredstva za razlago</i>	15

4. PRAKSA MEDDRŽAVNEGA SODIŠČA PRI RAZLAGI MEDNARODNIH POGODB.....	17
4.1. Pogoji sprejema države v članstvo Združenih narodov (4. člen Ustanovne listine)	17
4.2. Pristojnost Generalne skupščine o sprejemu države v Združene narode	17
4.3. Razlaga mirovnih sporazumov z Bolgarijo, Madžarsko in Romunijo (druga faza)	18
4.4. Zadeva Azil	19
4.5. Pridržki h Konvenciji o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida.....	19
4.6. Zadeva Ambatielos	21
4.7. Ustanovitev Odbora za pomorsko varnost Medvladne pomorske svetovalne organizacije	22
4.8. Določeni stroški Združenih narodov (drugi odstavek 17. člena ustanovne listine)	23
4.9. Zadevi Jugo-zahodna Afrika (druga faza)	23
4.10. Pravne posledice nadaljujoče prisotnosti Južne Afrike v Namibiji (Jugo-zahodna Afrika) za države kljub Resoluciji 276 (1970) Varnostnega sveta.....	24
4.11. Zadeva Epikontinentalni pas v Egejskem morju	25
4.12. Zadeva Epikontinentalni pas	26
4.13. Zadeva Mejne in čezmejne oborožene akcije.....	27
4.14. Zadeva Eletronica sicula S.p.A. (ELSI).....	28
4.15. Zadeva Arbitražna odločba 31. julija 1989	29
4.16. Spor o meji na kopnem, otokih in morju	30
4.17. Zadeva Pomorska razmejitev na območju med Grenlandijo in Janom Mayenom	32
4.18. Zadeva Razmejitev na morju in ozemeljska vprašanja med Katarjem in Bahrajnom.....	33
4.19. Zadeva Naftne ploščadi.....	34
4.20. Zadeva Otok Kasikili/Sedudu	35

4.21. Zadeva LaGrand	36
4.22. Zadeva Suverenost nad otokom Ligitan in otokom Sipadan.....	37
4.23. Zadeva Zakonitost uporabe sile	38
4.24. Zadeva Uporaba Konvencije o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida	39
4.25. Spor o plovbnih in povezanih pravicah	40
4.26. Zadeva Tovarne papirjevine na reki Urugvaj.....	40
4.27. Zadeva Uporaba Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije	41
4.28. Zadeva Spor na morju	42
4.29. Dolžnost pogajanja glede dostopa do Tihega oceana.....	43
4.30. Zadeva Jadhav	44
5. ZAKLJUČEK.....	46
6. SEZNAM LITERATURE IN VIROV	48
6.1. Monografije.....	48
6.2. Poglavlja iz zbornika.....	49
6.3. Članki.....	49
6.4. Notranje pravni predpisi.....	50
6.5. Dokumenti OZN	50
6.6. Dokumenti OVSE.....	51
6.7. Mednarodne pogodbe	51
6.8. Sodbe in svetovalna mnenja MS	53
6.9. Arbitražne odločbe.....	55

1. UVOD

Suverenost je temelj, na podlagi katerega je bilo zgrajeno moderno mednarodno pravo. Njegov vpliv se čuti tako v odnosih med državami, kot pri delovanju mednarodnih organizacij. Prav tako ima načelo suverenosti implikacije za samo nastajanje formalnih pravnih virov v mednarodnem pravu.

V magistrskem diplomskem delu se bom posvetil razlagi mednarodnih pogodb s strani MS, upošteva je normativne zahteve načela suverenosti. Pred analizo sodne prakse MS, bo predstavljen koncept suverenosti na splošno in v okviru mednarodnega prava, nato pa normativne zahteve načela pri razlagi mednarodnih pogodb. Pred začetkom analize sodne prakse bo preverjena skladnost 31. in 32. člena DKPMP¹ z načelom suverenosti, saj sta dotična člena teoretično izhodišče MS pri razlagi mednarodnih pogodb.

Hipoteza magistrskega diplomskega dela je, da je razlaga mednarodnih pogodb v praksi MS v Haagu podrejena načelu suverenosti držav v mednarodnem pravu. Pri tem se bom osredotočal zgolj na utemeljitev razlage in sama sredstva razlage, vključno z načinom njihove uporabe in medsebojnim odnosom, ne bom pa preverjal, ali zaključek MS resnično izhaja iz sredstev razlage, ki jih je MS uporabilo. Nikakor ne menim, da bi morale biti načelo suverenosti edini kriterij, ki naj vodi MS pri razlagi mednarodnih pogodb, zato je treba to delo brati izključno kot teoretično predstavitev načela suverenosti ter skladnosti sodne prakse MS z načelom suverenosti in ne kot zagovarjanje načela suverenosti kot osrednjega vodila pri razlagi mednarodnih pogodb v praksi MS.

---

¹ Dunajska konvencija o pravu mednarodnih pogodb, 1155 U.N.T.S. 331 in Ur. l. RS – Mednarodne pogodbe, št. 13/11, sprejeta 23. maja 1969, začela veljati 27. januarja 1980.

2. SUVERENOST V MEDNARODNEM PRAVU

2.1. Splošno o suverenosti

2.1.1. Pojem suverenosti

Beseda »suverenost« ima svoj izvor v francoski besedi »souverain«, ki izvira iz latinske besede »superanus«, kar v slovenščini pomeni »višji«. V 16. stoletju se njen pomen spremeni iz »višji« v »najvišji«. ² Suverenost torej označuje lastnost določenega subjekta, da je vrhoven, kar pomeni, da je na eni strani v odnosu do vseh ostalih samostojen in neodvisen, medtem ko so na drugi strani vsi ostali nižji od njega. ³

Suverenost se v različnih kontekstih uporablja različno, vendar vselej nosi s seboj svoje pomensko jedro. Tako nacionalna suverenost implicira pravico do politične samoopredelitve oz. neodvisnosti določene nacije. ⁴ Izraz nacionalne suverenosti najdemo v prvem odstavku 3. člena URS ⁵, ki oznanja, da je Republika Slovenija »država ..., ki temelji na trajni in neodtujljivi pravici slovenskega naroda do samoodločbe.«

Zelo podobna, vendar nekoliko drugačna, je ljudska suverenost, ki se odraža predvsem v demokratičnosti političnega sistema določene države. Ker je ljudstvo suvereno, tj. najvišje, lahko najvišje odločitve sprejema zgolj ljudstvo bodisi posredno preko svojih predstavnikov bodisi neposredno preko referendumov. ⁶ Strnjen povzetek ljudske suverenosti je zapisan v drugem odstavku 3. člena URS, kjer je določeno, da ima v Republiki Sloveniji »oblast ljudstvo«, ki jo državljani »izvršujejo neposredno in z volitvami...«

Najpogosteje pa se suverenost uporablja kot osrednja značilnost državne organizacije. ⁷ V vsaki družbi obstajajo v sociološkem in pravnem smislu odnosi, v katerih so na eni strani podrejeni in na drugi strani nadrejeni, tj. tisti, ki prisilno usmerjajo ravnanje drugih. To ne velja zgolj za državo, temveč tudi za druge organizacije, kot so na primer

---

² L. Pitamic, DRŽAVA (2009), str. 29.

³ R. Lukić, TEORIJA DRŽAVE I PRAVA: 1. TEORIJA DRŽAVE (1995), str. 262.

⁴ N. Visković, TEORIJA DRŽAVE I PRAVA (2006), str. 82.

⁵ Ustava Republike Slovenije (URS), Ur. l. RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a.

⁶ V. Miličić, OPĆA TEORIJA PRAVA I DRŽAVE (2008), str. 203.

⁷ M. Cerar ml., v: M. Cerar ml., A. Novak, M. Pavčnik, UVOD V PRAVOZNAVSTVO (2012), str. 39.

verske organizacije, gospodarske družbe itn. Za državno oblast je specifično, da ni zgolj višja, ampak najvišja, torej suverena.⁸ V tem delu bo govora le o suverenosti države.

2.1.2. Normativna in dejanska suverenost

Suverenost države lahko dojemamo kot normativno ali dejansko. Normativna suverenost pomeni, da je suverenost pravica države, ker določena norma, bodisi pravna ali moralna, zahteva, da se morajo ljudje podrežati volji države, medtem ko dejanska suverenost pomeni, da se posamezniki v dejanskosti podrežajo volji države.⁹

Odlično ponazoritev normativne suverenosti poda v svojem delu *Država* Leonid Pitamic, ko zapiše, da »[č]e se trdi, da je »volja« kake osebe ali kake skupine oseb suverena, more to v resnici pomeniti le, da ima to, kar izjavijo obvezno veljavo, da imajo ljudje dolžnost, ravnati se po teh izjavah.« Nato nadaljuje in pravi, da »v naravnem svetu duševnih pojavov ni nadrejenosti in podrejenosti...«, ampak »nahajamo nadrejenost in podrejenost v območju idej, nraavnih in pravnih pravil.« To ga vodi v zaključek, da lahko volja črpa suverenost »samo iz višjega pravila, ki določa, da naj velja to, kar izjavijo ti organi, kot obvezen zakon.«¹⁰

V nasprotju z zgoraj povedanim, dejanska suverenost pomeni dejstvo, da se drugi subjekti v stvarnosti pokoravajo volji države in da je volja države v odnosu do drugih neodvisna in samostojna.¹¹ V tem magistrskem diplomskem delu je govora o pravnem načelu mednarodnega prava, zaradi česar se bo pojem suverenosti uporabljal izključno za označevanje pravice suverenosti.

2.1.3. Notranji in zunanji vidik suverenosti

Suverenost prinaša s seboj dva vidika, ki sta med seboj tesno povezana in logično izhajata drug iz drugega. Notranji vidik suverenosti določa, da naj bi bila država suverena v odnosu do lastnega ozemlja in prebivalstva na tem ozemlju, medtem ko zunanji vidik logično izhaja iz notranjega, saj če naj bi bila država najvišja oblast na določenem ozemlju, potem druge države ne smejo vsiljevati svoje volje suvereni državi

---

⁸ Pitamic, op. cit. 2, str. 27; Miličić, op. cit. 6, str. 202.

⁹ Lukić, op. cit. 3, str. 270.

¹⁰ Pitamic, op. cit. 2, str. 36.

¹¹ Visković, op. cit. 4, str. 27.

glede njenega ozemlja in prebivalstva.¹² Zunanji vidik v bistvu označuje enakost in neodvisnost med več suverenimi, ki so vsi najvišji in posledično enaki.

2.2. Načelo suverenosti v mednarodnem pravu

Začetki modernega mednarodnega prava segajo v šestnajsto stoletje, v katerem se je s serijo sporazumov končala tridesetletna vojna in vzpostavil t.i. vestfalski mir. Ker sprte strani z vojnimi sredstvi niso uspeli uveljaviti svojih političnih ciljev, so se bile primorane zateči h kompromisu, tj. načelu *cuis regio eius religio*. Torej posamična država naj bi sama določala uradno religijo na lastnem ozemlju, druge države pa ji niso smele vsiljevati svoje vere.¹³

S tem ko je bila državna oblast fiksirana na posamično ozemlje, je vestfalski model varoval države v izvrševanju suverenosti na ozemlju pred vmešavanjem drugih držav in papeža. Vestfalski mir je podelil državam oblast na lastnem ozemlju in neodvisnost navzven.¹⁴

Načelo suverenosti je skozi čas ohranilo svojo ključno vlogo v mednarodnem pravu, prav tako pa se je sam koncept suverenosti razširil na vse pore družbenega življenja, kar izhaja iz vrste mednarodnih dokumentov. Tako UL OZN¹⁵ v prvi točki 2. člena izpostavi suverenost kot prvo načelo, na podlagi katerega naj bi OZN in njene članice dosegale cilje UL, da »organizacija temelji na načelu suverene enakosti vseh članic«.

Deklaracija sedmih načel¹⁶ naslavlja suverenost že v preambuli ter »[p]otrjuje, skladno z Ustanovno listino, temeljni pomen suverene enakosti in poudarja, da so cilji Združenih narodov lahko doseženi zgolj, če države uživajo suvereno enakost in popolnoma sledijo zahtevam tega načela v njihovih mednarodnih odnosih«. V nadaljevanju Deklaracija sedmih načel določa, da imajo vse države »neodtujljivo

---

¹² Cerar, op. cit. 7, str. 43.

¹³ D. Türk, TEMELJI MEDNARODNEGA PRAVA (2018), str. 25; L. Gross, The Peace of Wesphalia, 1648-1948, v: The American Journal of International Law, 42 (1948) 1, str. 21, 22.

¹⁴ D. Howland, L. White, Introduction: Sovereignty and the Study of States, v: THE STATE OF SOVEREIGNTY: TERRITORIES, LAWS, POPULATIONS (2008), str. 3; M. W. Janis, Sovereignty and International Law: Hobbes and Grotius, v: ESSAYS IN HONOUR OF WANG TIEYA (1993), str. 3.

¹⁵ Ustanovna listina Organizacije združenih narodov, 1. U.N.T.S. 16 in Ur. l. RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/14, sprejeta 26. junija 1945, začela veljati 24. oktobra 1945.

¹⁶ Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Co-operation among States in accordance with the Charter of the United Nations, Resolucija GS ZN 2625 (XXV), sprejeta 24. oktobra 1970..

pravico izbrati svoje politične, ekonomske, socialne in kulturne sisteme brez vmešavanja na kakršen koli način drugih držav.« Identičen stavek je zapisan tudi v Deklaraciji o nedopustnosti vmešavanja v notranje zadeve držav in varovanju njihove neodvisnosti in suverenosti¹⁷, podobno pa najdemo tudi v številnih drugih resolucijah GS OZN.¹⁸

V okviru sistema OZN gre navesti tudi sodno prakso MS. V svoji drugi sodbi v zadevi *Krfska ožina* je sodišče izpostavilo, da predstavlja »*spoštovanje ozemeljske suverenosti ... bistveni temelj mednarodnih odnosov.*«¹⁹ Prav tako je v kasnejši zadevi *Vojaške in paravojaške aktivnosti v in proti Nikaragvi* zopet poudarilo suverenost kot »*temeljno načelo ..., na katerem celotno mednarodno pravo stoji...*«²⁰

Tudi v okviru regionalnih organizacij predstavlja načelo suverenosti osrednje vodilo. V prvem odstavku 1. člena UL Organizacije ameriških držav²¹ je zapisano, da je bila organizacija ustanovljena s ciljem, da ameriške države branijo med drugim »*svojo suverenost, svojo ozemeljsko celovitost in svojo neodvisnost.*«

Pakt Lige arabskih držav²² s svojim 2. členom določa, da je cilj organizacije med drugim »*varovanje ... suverenosti in neodvisnosti...*« arabskih držav, medtem ko (a) točka prvega odstavka 4. člena Ustanovnega akta Afriške Unije²³ izpostavlja zavezo Afriške unije načelu »*enake suverenosti in medsebojne odvisnosti med državami članicami*«.

---

¹⁷ Declaration on the Inadmissibility of Intervention in the Domestic Affairs of States and the Protection of Their Independence and Sovereignty, Resolucija GS ZN 2131 (XX), sprejeta 21. decembra 1965.

¹⁸ Permanent sovereignty over natural resources, Resolucija GS ZN 1803 (XVII), sprejeta 14. decembra 1962; Declaration on the Strengthening of International Security, Resolucija GS ZN 2734 (XXV), sprejeta 16. decembra 1970; Non-interference in the internal affairs of States, Resolucija GS ZN 31/91, sprejeta 14. decembra 1976; Declaration on the Inadmissibility of Intervention and Interference in the Internal Affairs of States, Resolucija GS ZN 36/103, sprejeta 9. decembra 1981; Respect for the principles of national sovereignty and non-interference in the internal affairs of States in their electoral processes, Resolucija GS ZN 50/172, sprejeta 27. februarja 1996.

¹⁹ Zadeva *Krfska ožina* (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske proti Albaniji), MS, sodba v glavni stvari, ICJ Reports (1949), 9. april 1949, str. 35.

²⁰ *Vojaške in paravojaške aktivnosti v in proti Nikaragvi* (Nikaragva proti Združenim državam Amerike), MS, sodba v glavni stvari, ICJ Reports (1986), 27. junij 1986, str. 133, odst. 263.

²¹ Charter of the Organisation of American States, 119 U.N.T.S. 3, sprejeta 30. aprila 1948, začela veljati 13. decembra 1951.

²² Pact of the League of Arab States, 70 U.N.T.S. 237, sprejet 22. marca 1945, začel veljati 10. maja 1945.

²³ Constitutive Act of the African Union, 2158 U.N.T.S. 3, sprejet 11. julija 2000, začel veljati 26. maja 2001.

Pogodba o Evropski uniji²⁴ in Pogodba o delovanju Evropske unije²⁵ sicer ne postavljata v ospredje načela suverenosti, vendar je navkljub temu suverenost podlaga za delovanje Evropske unije, kar se najvidneje odraža v prvem odstavku 4. člena Pogodbe o Evropske unije, v katerem je zapisano, da »[d]ržave članice ... ohranijo vse pristojnosti, ki niso s Pogodbama dodeljene Uniji.« Pristojnosti Evropske unije torej temeljijo na izrecnem soglasju držav članic. Področja, ki jih države niso prenesle na Evropsko unijo, ostanejo v sferi držav članic.

V evropskem kontekstu gre izpostaviti še Sklepno listino Konference o varnosti in sodelovanju v Evropi²⁶, ki v prvem odstavku 2. člena določa, da naj evropske države spoštujejo »medsebojno pravico do svobodne izbire in razvoja svojih političnih, socialnih, ekonomskih in kulturnih sistemov kot tudi njihovo pravico, da določajo svoje zakone in predpise.«

2.3. Pravne posledice suverenosti v mednarodnem pravu

Načelo suverenosti vnaša v mednarodno pravo več normativnih zahtev. V tem podpoglavju bodo predstavljene nekatere, nikakor pa ne gre za izčrpan predstavitev koncepta suverenosti v mednarodnem pravu. Normativne zahteve načela suverenosti v povezavi s formalnimi pravnimi viri, in še posebej v zvezi z njihovo razlago, bodo predstavljene v 3. poglavju.

Max Huber, predsednik Stalnega meddržavnega sodišča, je v arbitražni odločbi o teritorialnem sporu med Kraljevino Nizozemsko in Združenimi državami Amerike zapisal, da suverenost »v odnosih med državami pomeni neodvisnost.« Nadalje je poudaril, da je »neodvisnost v odnosu na določen del sveta ... pravica do izvrševanja funkcij države [na tem delu sveta], ki izključuje vse ostale države.«²⁷ Posledično je na ozemlju pod njeno jurisdikcijo država tista, ki je s pravnega stališča najvišja in so ji podrejeni vsi subjekti. Ostale države tako ne smejo izvrševati državne oblasti ali vstopiti

---

²⁴ Pogodba o Evropski uniji, Ur. l. EU, Uradni list C 326, 26/10/2012, str. 0001 – 0390, sprejeta 7. februarja 1992, začela veljati 1. novembra 1993.

²⁵ Pogodba o delovanju Evropske unije, Ur. l. EU, Uradni list C 326, 26/10/2012, str. 0001 – 0390, sprejeta 25. marca 1957, začela veljati 1. januarja 1958.

²⁶ Conference on Security and Co-operation in Europe Final Act, Documents of the Organisation for Security and Co-operation in Europe, sprejeta 1. avgusta 1975.

²⁷ Zadeva Otok Palmas (Nizozemska proti Združenim državam Amerike), arbitražna odločba, II R.I.A.A. 829, 4. april 1928, str. 838.

na njeno ozemlje brez privolitve ozemeljske države, če pa vstopijo, se morajo podrežati ukazom in navodilom ozemeljske države.

Suverenost v mednarodno pravo vnaša tudi načelo nevmešavanja, ki prepoveduje državam uporabljati metode prisile, s katerimi prisiljujejo druge države, da sprejemajo odločitve v zadevah, o katerih se lahko države svobodno odločajo.²⁸ Razlikovanje med kršitvijo zgolj suverenosti in kršitvijo načela nevmešavanja predstavlja element prisile, ki je ključen pri načelu nevmešavanja.²⁹ Kršitev načela nevmešavanja vedno predstavlja kršitev suverenosti države, medtem ko kršitev suverenosti ne predstavlja nujno kršitve načela nevmešavanja.³⁰

Kljub temu, da je država pogodbenica stranka UL OZN in s tem SMS³¹, MS samo po sebi ni pristojno za odločanje o sporu, saj njegova pristojnost temelji zgolj na volji strank.³² Prvi odstavek 36. člena SMS ponuja dve možnosti vzpostavitve pristojnosti sodišča za odločanje v sporu, in sicer poseben sporazum ali kompromis ter kompromisorno klavzulo v mednarodnih pogodbah. Prva možnost se nanaša na že obstoječ spor, državi v sporu pa lahko s posebno pogodbo oz. kompromisom podelita MS jurisdikcijo za odločanje o tem sporu. Drugi način zajema vzpostavljanje pristojnosti za spore, ki še niso nastali, in sicer lahko države v mednarodni pogodbi določijo, da je za določene bodoče spore pristojno MS.³³

V zvezi z bodočimi spori imajo države še možnost, da v skladu z drugim odstavkom 36. člena SMS z enostransko izjavo in pod pogojem vzajemnosti sprejmejo, da bo sodišče reševalo določene spore (fakultativna klavzula).³⁴ Zadnja možnost vzpostavitve pristojnosti sodišča za odločanje o sporu, ki se jo je MS poslužilo v zadevi *Krfska ožina*³⁵, je *forum prorogatum*.³⁶ Na splošno zaradi načela suverenosti v mednarodnem

---

²⁸ Vojaške in paravojaške aktivnosti, op. cit. 20, str. 108, odst. 205.

²⁹ M. Roscini, CYBER OPERATIONS AND THE USE OF FORCE IN INTERNATIONAL LAW (2014), str. 63.

³⁰ Prav tam, str. 116.

³¹ Ustanovna listina, op. cit. 15.

³² Türk, op. cit. 13, str. 381.

³³ M. Shaw, INTERNATIONAL LAW (2017), str. 817, 819.

³⁴ Prav tam, str. 821.

³⁵ Zadeva *Krfska ožina* (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske proti Albaniji), MS, sodba o preliminarnih ugovorih, ICJ Reports (1948), 25. marec 1948, str. 27, 28.

³⁶ S. Yee, *Forum prorogatum* in the International Court, v: German Yearbook of International Law, 42 (1999), str. 147, 148.

pravu ne obstaja avtoriteta nad državami, ki bi lahko državam sodila v sporih in jim vsiljevala voljo mimo njihovega soglasja.

Organi določenih mednarodnih organizacij lahko sprejemajo pravno zavezujoče odločitve za članice na podlagi glasovanja. Kot najbolj očiten primer gre izpostaviti VS OZN, katerega odločitve morajo države članice na podlagi 25. člena UL OZN spoštovati in udejanjati s tem, da so v VS OZN na podlagi 27. člena UL OZN vsebinske odločitve sprejete, če zanj glasuje vsaj devet članic, te odločitve pa so lahko pravno zavezujoče za trenutno 193 držav članic OZN, če jih VS OZN sprejme na podlagi VII. poglavja UL OZN. Na prvi pogled je takšna ureditev v nasprotju z načelom suverenosti, saj lahko peščica držav vsiljuje svojo voljo drugim državam, vendar sama pristojnost VS OZN, kot tudi pristojnost organov vseh mednarodnih organizacij, temelji na mednarodni pogodbi, ki zavezuje zgolj tiste države, ki s tem soglašajo. Posledično obveznost spoštovanja odločitev VS OZN in pristojnost VS OZN izhajata iz izrecne privolitve držav članic, zaradi česar je zadoščeno načelu suverenosti.³⁷

---

³⁷ J. Crawford, BROWNLIE'S PRINCIPLES OF PUBLIC INTERNATIONAL LAW (2012), str. 451, 452.

3. NAČELO SUVERENOSTI IN RAZLAGA MEDNARODNIH POGODB

3.1. Pravni viri mednarodnega prava in načelo suverenosti

Zakonski pozitivizem lahko ponazorimo z Ulpijonovim rekom *Quod princip placuit, legis habet vigorem*, kar poenostavljeno pomeni, da je pravo zgolj tisto, kar je postavljeno kot pravo s strani oblastnih organov. Če je bilo naravno pravo vnaprej dano, nespremenljivo, splošno veljavno v času in prostoru, pozitivizem ni več dojemal prava kot vklesanega v kamen, ampak odvisnega od volje pravodajalca.³⁸

Naravno pravo dojema formalne pravne vire, iz katerih izhaja pravo, enotno v njihovih formalnih in vsebinskih značilnostih, pozitivizem pa je razbil pojmovanje zakona in s tem prava, na njegovo vsebino – pravni vir v materialnem smislu – in ukaz – pravni vir v formalnem smislu. Za veljavnost prava je bistveno zgolj to, da gre za pristno izjavljeno voljo pristojnega pravodajalca.³⁹

V tem kontekstu se postavlja vprašanje, kdo je tisti, ki je pristojen za postavljanje prava, oz. tisti, čigar volja ustvarja pravo, vprašanje, ki ga razreši načelo suverenosti. Mednarodno pravo je po svoji naravi decentralizirano, medtem ko je notranje centralizirano, kar logično izhaja iz različnih odnosov med pravnimi subjekti v okviru pravnega sistema države na eni strani in znotraj mednarodnega prava na drugi strani. V prvem sistemu najdemo podrejena razmerja med suverenom in ostalimi pravnimi subjekti, posledično posamezniki ne ustvarjajo prava, le-to jim je vsiljeno s strani suverene države.⁴⁰

Mednarodno pravo je horizontalni sistem za razliko od notranjega pravnega sistema, ki je po naravi vertikalni. Torej če gre za odnose prirejenosti med suverenimi državami v mednarodnem pravu, nad nobeno državo ni avtoritete, ki bi ji enostransko postavljala prepovedi in dolžnosti ter tako posegala v njeno suverenost.⁴¹

Pravne posledice suverenosti za formalne pravne vire lahko povzamemo v načelu konsenzualizma. Ker nad državo ni avtoritete, ki bi ji odredila pravo, je lahko država v mednarodnem pravu zavezana s pravnimi normami, h katerimi je podala soglasje, torej

---

³⁸ M. Pavčnik, v: A. Novak, M. Parvčnik, TEORIJA PRAVA (2015), str. 549, 550; A. Kaufmann, v: A. Novak, A. Kaufmann, M. Pavčnik, UVOD V FILOZOFIJO PRAVO (2012), str. 114.

³⁹ Prav tam, Kaufmann, Novak, Pavčnik.

⁴⁰ Türk, op. cit. 13, str. 20; S. Rosenne, PRACTICE AND METHODS OF INTERNATIONAL LAW (1984), str. 2.

⁴¹ Shaw, op. cit. 33, str. 4, 5.

izrazila voljo, da bo vezana z njim. Samo tista pravna pravila, h katerim je dala soglasje, vežejo to državo, in samo tiste države, ki so dale soglasje k določenim pravnim pravilom, so vezane s temi pravili.⁴²

Pri formalnih pravnih virih mednarodnega prava se načelo suverenosti najmočnejše odraža pri mednarodnih pogodbah. Mednarodna pogodba je sporazum, ki temelji na soglasju pogodbenic. Če ni soglasja volj med državami, potem ne nastopijo nobene pravne dolžnosti za države. Na drugi strani, če se osredotočimo na drugi poglobitveni formalni pravni vir mednarodnega prava, običajno pravo v manjši meri sledi načelu suverenosti. Subjektivni element, tj. *opinio iuris*, v določeni meri predstavlja soglasje držav k običajnemu mednarodnemu pravu, zaradi česar ga pozitivistični teoretiki postavljajo v ospredje in zanemarjajo objektivni element, tj. prakso držav.⁴³ Problem postane jasen, če se upošteva novo nastale države, za katere velja običajno mednarodno pravo, kljub temu, da niso sodelovale v njegovem nastanku in posledično niso mogle izraziti nasprotovanja nastajajočemu običajnemu mednarodnemu pravu.

3.2. Suverenost in razlaga mednarodnih pogodb

3.2.1. Subjektivni in objektivistični način razlage

Pri razlagi pravnih virov obstajata dva pristopa. Subjektivistična razlaga želi z razlago pravnih virov ugotoviti, kakšna je bila volja pristojnega pravodajalca oz. dajati pravnim virov smisel, kakšnega je pravodajalec hotel dati pravnim pravilom, ki so vsebovana v pravnih virih.⁴⁴

Drugi pristop je objektivistični način razlage pravnih virov, ki izhaja iz predpostavke, da pravno besedilo po sprejetju živi od volje pristojnega pravodajalca neodvisno in samostojno življenje. Ni več pomembno, kakšna je bila volja zakonodajalca, ampak *ratio legis* kot izhaja iz besedila pravnega vira.⁴⁵ Razlagalec naj ugotovi, kakšen je resničen pomen pravnega besedila ne glede na voljo postavodajalca, le-te je razlagalec

---

⁴² S. Besson, *Theorizing the Sources of International Law*, v: *THE PHILOSOPHY OF INTERNATIONAL LAW* (2010), str. 165.

⁴³ Shaw, *op. cit.* 33, str. 56; G. I. Tunkin, *THEORY OF INTERNATIONAL LAW* (1974), str. 113-133; G. I. Tunkin, *Remarks On The Juridical Nature of Customary Norms of International Law*, v: *California Law Review*, 49 (1961), 3, str. 419-421; B. Cheng, *United Nations Resolutions on Outer Space: "Instant" International Customary Law?*, v: *The Indian Journal of International Law*, 5 (1965), str. 23.

⁴⁴ R. Lukić, *TEORIJA DRŽAVE I PRAVA: II. TEORIJA PRAVA* (1995), str. 239.

⁴⁵ M. Pavčnik, *ARGUMENTACIJA V PRAVU* (2013), str. 94.

osvobojen, oz. z drugimi besedami, kaj resnično pomeni pravno pravilo za razlagalca.⁴⁶ Pri tem je pomembno izpostaviti, da je razlagalec vselej vpet v kulturnozgodovinski kontekst, zaradi česar na razumevanje razlagalca in posledično na pomen pravnega besedila vedno vpliva smisel v času razlage veljavnega pravnega sistema (*ratio iuris*) in zgodovinsko obdobje ter čas, v katerem se besedilo razlaga. To jasno nakazuje na dinamičnost objektivističnega načina razlage, saj so posamične družbe in globalna družba tako kot pravni sistem v postopku nenehnega spreminjanja, kar nujno vodi v spreminjajoč se pomen pravnega besedila.⁴⁷ Na drugi strani je subjektivistični način razlage statičen in ujet v pomenu, katerega je pravnemu besedilu želel pripisati zgodovinski pravodajalec.

3.2.2. Načelo suverenosti in način razlage mednarodne pogodbe

Načelo suverenosti v mednarodnem pravu veleva, da ima pravo svoj izvor v volji države, da bo zavezana s pravno zavezujočimi pravili. Samo tista pravna pravila, h katerim je država podala soglasje, naj zavezujejo državo. Iz tega logično izhaja, da se naj mednarodnim pogodbam daje pomen, kakršnega so jim pripisale države pogodbenice. Če si stojita nasproti pomen pravnega pravila, kakršnega so hotele države pogodbenice, in pomen, kakršen se kaže razlagalcu objektivno iz pravnega besedila, mora razlagalec v skladu z načelom suverenosti stremeti k prvemu, saj bi v nasprotnem primeru pripisal pravilu pomen, h kateremu država kot pristojna pravodajalka ni izrazila soglasja, kar bi pomenilo, da je država zavezana s pravom, ki ni podkrepljeno z njeno voljo, kakor zahteva načelo suverenosti.

Torej iz zgoraj povedanega sledi, da načelo suverenosti veleva subjektivistični način razlage, na podlagi katerega se pripisuje pravnim pravilom v mednarodnih pogodbah pomen glede na voljo držav, ki so sklenile mednarodno pogodbo.

3.2.3. Dunajska konvencija o pravu mednarodnih pogodb in subjektivistična razlaga

MS je večkrat v svoji sodni praksi ponovilo, da 31. in 32. člen DKPMP, ki določata sredstva razlage in odnose med različnimi sredstvi razlage mednarodnih pogodb, predstavljata kodifikacijo običajnega prava.⁴⁸ Po stališču MS v zadevi *Plovbne in*

---

⁴⁶ Lukić, op. cit. 44, str. 239.

⁴⁷ Pavčnik, op. cit. 45, str. 94, 95.

⁴⁸ Arbitražna odločba 31. julija 1989 (Gvineja-Bissau proti Senegal), MS, sodba, ICJ Reports (1991), 12. november 1991, str. 70, odst. 48; Otok Kasikili/Sedudu (Bocvana proti Namibiji), MS, sodba, ICJ

povezane pravice naj bi bila pravila razlage, kakor jih določata dotična člena, del mednarodnega običajnega prava že vsaj v drugi polovici 19. stoletja, torej zavezujoča za MS od začetka njegovega obstoja.⁴⁹ Predmetna člena predstavljata teoretično izhodišče MS pri razlagi mednarodnih pogodb, zaradi česar ju je potrebno analizirati skozi prizmo subjektivistične razlage, torej ali so posamezna sredstva razlage in njihov medsebojni odnos, *prima facie* v nasprotju s subjektivističnim načinom razlage in s tem načelom suverenosti, oziroma na kakšen način se naj posamezno sredstvo razlage uporablja, da bo zadoščeno subjektivističnemu načinu razlage in s tem načelu suverenosti.

3.2.3.1. Običajni pomen izrazov

Prvi odstavek 31. člena DKPMP določa, da naj se »mednarodna pogodba razlaga v dobri veri v skladu z običajnim pomenom izrazov v mednarodni pogodbi v njihovem kontekstu ter glede na njen predmet in namen.« Predmetna določba vzame tri različna sredstva razlage in jih poveže v enotno pravilo.⁵⁰ Najprej gre izpostaviti pravilo, da se pogodbe razlagajo »v skladu z običajnim pomenom izrazov v mednarodni pogodbi« oz. pravilo jezikovne ali tekstualne razlage.

Besedni znaki so vselej pomensko odprti. Vsaka beseda ima svoj »rob dvoma«, kar pomeni, da je možno ugotoviti, kateri življenjski primeri spadajo v pomensko jedro besede, medtem ko se pojavljajo življenjski primeri, za katere se poraja dvom, če jih pomen besede pokriva.⁵¹ Subjektivistična teorija narekuje, da se v tem primeru upošteva volja pogodbenic, in da se pomen besede zoži, če je bila volja pogodbenic, da se zajamejo samo tisti primeri, ki nedvomno spadajo v pomensko jedro, oz. razširi pomen besede, da zajema tudi primere, ki so na zunanji strani »roba dvoma«.

Reports (1999), 13. december 1999, str. 1059, odst. 18; Suverenost nad otokom Ligitan in otokom Sipadan (Indonezija proti Maleziji), MS, sodba, ICJ Reports (2002), 17. december, str. 645, odst. 37; Zakonitost uporabe sile (Srbija in Črna gora proti Belgiji), MS, sodba o preliminarnih ugovorih, ICJ Reports (2004), 15. december 2004, str. 318, odst. 100.

⁴⁹ Spor o plovbnih in povezanih pravicah (Kostarika proti Nikaragvi), MS, sodba, ICJ Reports (2009), 13. julij 2009, str. 237, odst. 47; V sodbi je MS uporabilo pravila razlage na podlagi 31. in 32. člena DKPMP za razlago pogodbe, sklenjene leta 1858.

⁵⁰ O. Dörr, Article 31. General rule of interpretation, v: VIENNA CONVENTION ON THE LAW OF TREATIES: A COMMENTARY (2012), str. 580.

⁵¹ H. L. A. Hart, KONCEPT PRAVA (1994), str. 123.

V življenju velikokrat pride do nasprotja med hoteno vsebino in izraženo vsebino.⁵² Lahko se pripeti, da so pogodbenice hotele pripisati pravno posledico tudi življenjskim primerom, ki nedvomno ne spadajo niti v pomensko jedro besede niti v okvir »*roba dvoma*«, ali da države pogodbenice niso hotele pripisati pravne posledice določenim življenjskim primerom, ki nesporno spadajo v samo pomensko jedro besede. V teh primerih subjektivistična razlaga terja, da razlagalec preseže jezikovni rezultat, in zoži oz. razširi pomen pravnega pravila ne glede na običajni pomen jezika. Na tej točki gre izpostaviti četrti odstavek 31. člena DKPMP, ki določa, da se izraz »*lahko razlaga drugače, če se ugotovi, da je bil tak namen pogodbenic*«⁵³, ki zapoveduje prav to. V skladu s subjektivističnim načinom razlage jezikovni metodi ne gre dajati prednosti, saj velikokrat pride do napak v prenosu misli v govorjeno ali pisano besedo. Je samo ena izmed metod, ki dokazuje voljo držav pogodbenic.

3.2.3.2. Kontekst

Nadalje prvi odstavek 31. člena DKPMP določa, da se morajo izrazi razlagati »v njihovem kontekstu«. Drugi odstavek predmetnega člena opredeli, da »[z]a razlago mednarodne pogodbe kontekst poleg besedila, vključno z uvodom⁵⁴ in prilogami, zajema: a) vsak dogovor v zvezi z mednarodno pogodbo, ki ga ob sklenitvi dosežejo vse pogodbenice; b) vsako listino, ki jo sestavi ena ali več pogodbenic ob sklenitvi mednarodne pogodbe in jo druge pogodbenice sprejmejo kot listino, ki se nanaša na mednarodno pogodbo.«

Razumevanje besedila, vključno s pravnim besedilom, je vedno odvisno od konteksta.⁵⁵ Predmetno pravilo posebej izpostavlja jezikovni kontekst, torej zahteva, da se pri razumevanju posameznih določil oz. izrazov upošteva celotno besedilo, vključno z besedili, ki niso neposredno sestavni del mednarodne pogodbe (točki a) in b) drugega odstavka 31. člena DKPMP). Gre torej še vedno za jezikovno razlago.

---

⁵² Pavčnik, Teorija prava, op. cit. 38, str. 191.

⁵³ V uradnem slovenskem prevodu je angleški modalni glagol »*shall*« preveden v prislov »*lahko*«, kar je napačno, saj prvi implicira dolžnost, drugi pa možnost. Angleška različica določa: »*A special meaning shall be given to a term if it is established that the parties so intended.*«

⁵⁴ Uradni slovenski prevod uporablja besedo »*uvod*«. Menim, da je ustrežnejši prevod angleške besede »*preamble*« slovenska beseda »*preambula*«.

⁵⁵ Visković, op. cit. 4, str. 248.

3.2.3.3. Teleološka razlaga

Tretje in zadnje pravilo vsebovano v prvem odstavku 31. člena DKPMP zapoveduje razlago mednarodne pogodbe »glede na njen predmet⁵⁶ in namen«, ki vnaša v delo razlagalca teleološko metodo.⁵⁷ V primeru teleološke metode mora razlagalec uporabiti namen pogodbe, ne kakršen objektivno izhaja iz samega pravnega besedila, ampak kakršnega so hotele dati mednarodni pogodbi države pogodbenice, če naj bo teleološka metoda skladna s subjektivističnim načinom razlage.⁵⁸

3.2.3.4. Avtentična razlaga

Na podlagi a) in b) točke tretjega odstavka 31. člena DKPMP se skupaj s kontekstom pri razlagi mednarodnih pogodb »upoštevajo: a) vsak poznejši dogovor med pogodbenicami glede razlage mednarodne pogodbe ali uporabe njenih določb« in »b) vsaka poznejša dejanska uporaba mednarodne pogodbe, na podlagi katere nastane dogovor pogodbenic v zvezi z razlago mednarodne pogodbe«.

Po analogiji z notranjim pravnim sistemom, se določbi nanašata na avtentično razlago mednarodne pogodbe, ki je lahko izražena bodisi z naknadnim neformalnim dogovorom ali prakso držav pogodbenic, iz katerih je razvidna volja, kako se naj pogodba razlaga. V teoriji velja, da mora avtentična razlaga ostati znotraj možnega besednega pomena pravnega besedila, in torej zgolj natančneje opredeliti kateri možni besedni pomen pogodbe naj bi bil tisti, ki ga je pravodajalec hotel, saj bi v nasprotnem imeli opravka s spreminjanjem pravnega vira,⁵⁹ vendar za subjektivističen način razlage pravno besedilo ni osamosvojeno od volje postavodajalca. Če postavodajalec hotene vsebine ni ustrezno izjavil, zaradi česar si hoteni pomen in možni jezikovni pomen besedila nasprotujeta, postavodajalec pa kasneje določi z avtentično razlago hoteni pomen onkraj ali v nasprotju z besedilom, mora razlagalec slediti hotenemu pomenu

---

⁵⁶ V angleški različici je uporabljena beseda »object«, enako tudi v ruski različici »объект«. V obeh primerih lahko beseda označuje bodisi cilj bodisi predmet. Menim, da bi bil ustrežnejši prevod »cilj«, kakor izhaja iz prakse MS, ki uporablja dotično pravilo enotno v smislu teleološke razlage.

⁵⁷ Dörr, op. cit. 50, str. 584.

⁵⁸ U. Linderfalk, ON THE INTERPRETATION OF TREATIES: THE MODERN INTERNATIONAL LAW AS EXPRESSED IN THE VIENNA CONVENTION ON THE LAW OF TREATIES (2007), str. 205; Visković, op. cit. 4, str. 250.

⁵⁹ Pavčnik, Teorija prava, op. cit. 38, str. 378, 379.

tudi, če je v nasprotju z besedilom.⁶⁰ Končni cilj je vedno hoteni pomen, saj so le v tega države pogodbenice privolile.

3.2.3.5. Sistematična razlaga

Upošteva je c) točko tretjega odstavka 31. člena DKPMP, mora razlagalec upoštevati »vsako ustrezno pravilo mednarodnega prava, ki se lahko uporablja v odnosih med pogodbenicami«. Tukaj gre za sistematično razlago, na podlagi katere se pravna norma razlaga v skladu z drugimi veljavnimi normami. Objektivistični način pri razlagi pravnega besedila upošteva, da je razlagalec vpet v kulturno zgodovinsko okolje, ki vpliva na razlagalca in na njegovo razumevanje besedila, del kulturno zgodovinskega konteksta pa je tudi pravni sistem kot celota.⁶¹

Sistematična metoda vnaša v razlago dinamično plat, saj je pravni sistem vselej v postopku spreminjanja. Pravniki nekega drugega časa, šolan v okvirih kakovostno drugačnega pravnega sistema, bo drugače razumel isto pravno besedilo, kot bi ga razumel pravnik današnjega časa in današnjega pravnega sistema. Enak kontrast je prisoten v razumevanju pravnega besedila v odnosu med pripravljavcem in razlagalcem pravnega besedila. Velikokrat se v obdobju od sprejetja besedila mednarodne pogodbe do njene razlage v sodnem postopku zgodijo drastične spremembe prava, zaradi česar lahko pride do nasprotja med pomenom, ki ga je pripisal besedilu postavodajalec, in pomenom, ki ga pripiše razlagalec. Posledično predmetno pravilo nasprotuje subjektivistični razlagi, sledilo pa bi ji, če bi zahtevalo upoštevanje pravnih pravil, veljavnih v času sklepanja pogodbe.

3.2.3.6. Dodatna sredstva za razlago

32. člen DKPMP predstavlja največji odmik od subjektivističnega načina razlage, saj dopušča uporabo »dodatnih sredstev, predvsem pripravljalnega dela in okoliščin, v katerih je bila mednarodna pogodba sklenjena, da se potrdi namen, ki izhaja iz uporabe 31. člena, ali določi pomen, kadar je razlaga v skladu z 31. členom: a) dvoumna ali nejasna ali b) privede do rezultata, ki je očitno nesmiseln ali nerazumen.«

---

⁶⁰ M. E. Villiger, COMMENTARY ON THE 1969 VIENNA CONVENTION ON THE LAW OF TREATIES (2009), str. 429.

⁶¹ Visković, op. cit. 4, str. 253; Pavčnik, Teorija prava, op. cit. 38, str. 397.

S stališča subjektivističnega načina razlage bi morala genetična razlaga, ki določa pomen norme glede na pravodajni postopek (od predloga pogodbe preko pogajanja in razprav glede vsebine pogodbe do končnega osnutka pogodbe) in družbene okoliščine, ki so izvale sprejem pogodbe (*occatio legis*), imeti osrednjo vlogo, saj najbolje razkriva resnično voljo držav pogodbenic.⁶²

32. člen DKPMP v nasprotju s tem potisne genetično razlago v podrejeno vlogo in omejuje njeno uporabo zgolj na potrjevanje pomena, pridobljenega z drugimi metodami, ali določanje pomena, kadar druge metode ne dajo primerne rezultata.

---

⁶² Pavčnik, op. cit. 45, str. 93; Lukić, op. cit. 44, str. 261.

4. PRAKSA MEDDRŽAVNEGA SODIŠČA PRI RAZLAGI MEDNARODNIH POGODB

4.1. Pogoji sprejema države v članstvo Združenih narodov (4. člen Ustanovne listine)

V zadevi *Pogoji sprejema države v članstvo Združenih narodov (4. člen Ustanovne listine)*⁶³ se je postavljalo vprašanje, če lahko države članice OZN postavljajo dodatne pogoje za sprejem v članstvo OZN, pogoje, ki niso izrecno navedeni v 4. členu UL OZN. Prvi odstavek 4. člena UL OZN določa pet pogojev za sprejem v članstvo OZN, in sicer morajo najprej subjekti, ki se potegujejo za članstvo, biti (1) države in (2) miroljubni. Prav tako morajo subjekti za sprejem v članstvo OZN (3) sprejemati obveznosti, ki izhajajo iz UL OZN, in biti (4) voljni ter (5) sposobni izpolnjevati te obveznosti.⁶⁴

Sodišče zavrne možnost postavljanja novih pogojev in potrди, da so pogoji 4. člena UL OZN izčrpno navedeni, saj bi »razlaga razen tiste, ki izhaja iz naravnega pomena besed«, zahtevala »tehten razlog«. Sodišče navede, da »[č]e bi avtorji Ustanovne listine imeli namen, da pustijo članicam proste roke pri vnašanju v določbo pogoje, tuje pogojem, zapisanim v njej, bi nedvoumno sprejeli drugačen zapis.« Kakršnokoli zatekanje k pripravljalnim delom po stališču sodišča ni potrebno, če »je besedilo mednarodne pogodbe dovolj jasno samo po sebi.«⁶⁵

4.2. Pristojnost Generalne skupščine o sprejemu države v Združene narode

MS se je v zadevi *Pristojnost Generalne skupščine o sprejemu države v Združene narode*⁶⁶ posvetilo vprašanju, ali je lahko država sprejeta v članstvo ZN, četudi ni uspela pridobiti priporočila VS. Na podlagi drugega odstavka 4. člena UL OZN je država sprejeta v članstvo Združenih narodov z odločitvijo GS na priporočilo VS.⁶⁷

Sodišče na podlagi jezikovne metode zaključí, da je priporočilo VS nujno in poudari, da je »prva dolžnost tribunala, pozvanega, da razlaga in uporabi določbe mednarodne pogodbe, ... dati jim pomen v skladu z običajnim in naravnim pomenom v kontekstu, v

---

⁶³ Sprejem države v Združene narode (Ustanovna listina, 4. člen), MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1948), 28. maj 1948, str. 57.

⁶⁴ Prav tam, str. 62.

⁶⁵ Prav tam, str. 63.

⁶⁶ Pristojnost Skupščine glede sprejema v Združene narode, MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1950), 3. marec 1950, str. 4.

⁶⁷ Prav tam, str. 5.

katerem se pojavljajo. Če predmetne besede v njihovem naravnem in običajnem pomenu imajo smisel glede na njihov kontekst, se tu zaključi zadeva.« Samo v primeru, če so »besede v njihovem naravnem in običajnem pomenu ... dvoumne ali vodijo v nerazumen rezultat«, mora sodišče z uporabo drugih sredstev razlage »ugotoviti, kaj so stranke resnično mislile, ko so uporabile te besede.« Posledično sodišče zavrne uporabo pripravljalnih del, saj je bilo »mnenja, da v tem primeru ni dovoljeno poseči po pripravljalni delih.«⁶⁸

4.3. Razlaga mirovnih sporazumov z Bolgarijo, Madžarsko in Romunijo (druga faza)

V zadevi *Razlaga mirovnih sporazumov z Bolgarijo, Madžarsko in Romunijo (druga faza)*⁶⁹ so bili predmet razlage mirovni sporazumi, s katerimi so zaveznice in Bolgarija, Romunija ter Madžarska končale spopade po drugi svetovni vojni. Pogodbene države so se dogovorile o reševanju sporov v zvezi z mirovnimi sporazumi pred arbitražnim senatom. Vsi predmetni sporazumi so vsebovali identično določbo, ki je zahtevala, da se lahko katerikoli spor iz pogodbe predloži arbitražnemu senatu, sestavljenemu iz treh članov. Državi v sporu naj bi imenovali vsaka po enega arbitra, ki bi nato skupaj imenovala tretjega arbitra. Če se arbitra ne bi uspela sporazumeti o imenovanju tretjega arbitra, bi pravica imenovanja tretjega arbitra prešla na Generalnega sekretarja OZN.⁷⁰

Problematično je bilo dejstvo, da so Romunija, Madžarska in Bolgarija odklanjale imenovanje arbitra, zaradi česar je bilo na sodišče naslovljeno vprašanje, če lahko Generalni sekretar imenuje tretjega arbitra tudi v primeru, če te države ne imenujejo svojega arbitra.⁷¹

Sodišče zavrne takšno razlago predmetnih določb, saj naj bi bilo »skladno z naravnim in običajnim pomenom izrazov ... mišljeno, da je imenovanje obeh nacionalnih arbitrov, časovno pred [imenovanjem] tretjega člana.« Takšen naj bi bil »običajen vrstni red, ki mu sledijo v arbitražni praksi, in v odsotnost izrecnih določb, ki bi drugače velevali, ni nobenega razloga za predvidevanje, da so stranke želele odstopiti od njega.«⁷²

---

⁶⁸ Prav tam, str. 8.

⁶⁹ Razlaga mirovnih sporazumov (druga faza), MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1950), 18. julij 1950, str. 221.

⁷⁰ Prav tam, str. 226.

⁷¹ Prav tam, str. 224.

⁷² Prav tam, str. 227.

4.4. Zadeva Azil

V zadevi *Azil*⁷³ se je spor se ja nanašal na Viktorja Raúl Haya de la Torre, perujskega državljan obtoženega sprožitve vojaškega upora v Peruju, ki mu je Veleposlaništvo Kolumbije v Peruju podelilo politični azil. Tretji odstavek 2. člena Konvencije o azilu⁷⁴ je določal, da lahko država, na ozemlju katere je bil podeljen azil, zahteva, da se azilant odstrani iz njenega ozemlja, na drugi strani pa lahko diplomat države, ki je podelila azil, zahteva garancije, potrebne za odhod azilanta iz države, upošteva nedotakljivost azilanta. Kolumbija je pred MS med drugim zahtevala, da Peru zagotovi jamstva, potrebna za odhod dotične osebe iz države, upošteva njegovo nedotakljivost.⁷⁵

MS ugotovi na podlagi »zaporedja in na drugi strani naravnega in običajnega pomena besed«, da »teritorialna država lahko zahteva, da se azilant odstrani iz države in da lahko šele po tej zahtevi država, ki je odobrila azil, zahteva potrebna jamstva kot pogoj za njegov odhod.« Posledično zaključí, da Peru ni dolžan zagotoviti garancije za odhod azilanta, ker tudi ni zahteval, da se odstrani iz države.⁷⁶

4.5. Pridržki h Konvenciji o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida

V zadevi *Pridržki h Konvenciji o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida*⁷⁷ se je MS posvetilo vprašanju, če je lahko država, ki je podala pridržek h Konvenciji o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida⁷⁸, kateremu je ena ali več držav nasprotovalo, vendar ne vse države, stranka mednarodne pogodbe brez, da bi za njo veljala določba, h kateri je podala pridržek. MS nasproti postavi dva pristopa, in sicer integralnost mednarodnih pogodb in univerzalnost mednarodnih pogodb. Prvi koncept določa, da noben pridržek ni veljaven, če pridržka ne sprejmejo vse države pogodbenice. Na drugi strani koncept univerzalnosti blaži stroga pravila glede pridržkov v cilju zasledovanja čim večjega števila držav pogodbenic.⁷⁹

---

⁷³ Zadeva Kolumbijsko-perujski azil (Kolumbija proti Peruju), MS, sodba, ICJ Reports (1950), 20. november 1950, str. 266.

⁷⁴ Convention on Asylum, 34 O.E.A.T.S., sprejeta 20. februarja 1928, začela veljati 21. maja 1929.

⁷⁵ Zadeva Kolumbijsko-perujski azil, op. cit. 73, str. 273, 278.

⁷⁶ Prav tam, str. 279.

⁷⁷ Pridržki Konvenciji o genocidu, MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1951), 28. maj 1951, str. 15.

⁷⁸ Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, 78 U.N.T.S. 277, sprejeta 9. decembra, začela veljati 12. januarja 1951.

⁷⁹ Pridržki, op. cit. 77, str. 21, 26.

Uvodoma sodišče zapiše, da sama odsotnost izrecnih določb v mednarodni pogodbi o pridržkih še ne pomeni, da pridržki niso dovoljeni in da je treba upoštevati »*karakter multilateralne pogodbe, njen cilj, določbe, način priprave in sprejetja*« pri presoji dovoljenosti pridržkov h mednarodni pogodbi, v kateri ni izrecnih določb o pridržkih. Nato sodišče skozi analizo pripravljanih del zaključi, da pripravljavci z opustitvijo vključitve izrecnih določb o pridržkih niso imeli namena onemogočiti pridržkov h konvenciji.⁸⁰

Glede vprašanja, kateri pridržki so dovoljeni, sodišče najprej upošteva izvor Konvencije, »*ki pokaže, da je bil namen Združenih narodov obsoditi in kaznovati genocid kot »zločin mednarodnega prava«, ki vključuje zanikanje pravice obstoja celotnih skupin ljudi, zanikanje, ki šokira vest človeštva ter vodi v velike izgube za človeštvo in ki je v nasprotju z moralnimi zakoni in duhom ter cilji Združenih narodov...*« Ta izvor Konvencije naj bi izkazal, da je bila »*Konvencija o genocidu namenjena s strani Generalne skupščine in s strani držav pogodbenic, da bo nedvomno univerzalna v uporabi.*«⁸¹

Nato nadaljuje in zapiše, da »*cilj in namen Konvencije o genocidu implicirata, da je bil namen Generalne skupščine in držav, ki so jo sprejele, da bi sodelovalo čim več držav.*« Izključevanje strank zaradi ugovorov zoper pridržke bi bilo torej v nasprotju s tem namenom pogodbenic. Po mnenju sodišča naj bilo »*nepredstavljivo, da so države pogodbenice brez oklevanja predvidele, da bi ugovor zoper manjši pridržek povzročil takšen rezultat.*« Na drugi strani pa naj bi bilo »*še manj predstavljivo, da so pogodbene stranke nameravale, da žrtvujejo sam cilj Konvencije v korist jalove želje pridobiti čim več sodelujočih.*« Zgoraj povedano vodi sodišče v zaključek, da pridržki niso prepovedani sami po sebi, ampak jih je treba presojati v vsakem posameznem primeru, upoštevaje njihovo skladnost s ciljem in namenom mednarodne pogodbe.⁸²

V svetovalnem mnenju sodišče najprej uporabi genetično metodo, saj analizira pripravljala dela in izvor konvencije, da bi ugotovilo namen pogodbenic, nato pa še s pomočjo teleološke metode v subjektivističnem duhu ugotavlja namen strank

---

⁸⁰ Prav tam, str. 22, 23.

⁸¹ Prav tam, str. 23.

⁸² Prav tam, str. 24, 26.

pogodbenic. MS tako sledi subjektivističnemu načinu razlage, vendar so okoliščine specifične, saj v tej konvenciji ni besedila o pridržkih, ki bi ga lahko razlagalo.

4.6. Zadeva *Ambatielos*

Sodišče je v zadevi *Ambatielos*⁸³ moralo razlagati določilo v Pogodbi o trgovini in plovbi med Združenim Kraljestvom in Grčijo ter spremljajoči deklaraciji⁸⁴, s katerim sta se leta 1926 Združeno kraljestvo in Kraljevina Grčija sporazumela, da dotična pogodba »ne prejudicira zahtevkov v korist zasebnih oseb, ki temeljijo na določbah anglo-grške trgovinske pogodbe iz 1886, in da naj se vsi spori, ki lahko nastopijo med obema državama glede utemeljenosti teh zahtevkov, na zahtevo katerekoli vlade, predložijo v arbitražo...« Združeno kraljestvo je zatrjevalo, da se deklaracija nanaša zgolj na zahtevke, ki bo bili formulirani pred letom 1926, kar pa je sodišče zavrnilo, saj »ni kakršnegakoli sklicevanja v deklaraciji na datum formulacije zahtevkov; edina zahteva je, da morajo temeljiti na pogodbi iz leta 1886.«⁸⁵

Nato sodišče z genetično razlago, upošteva pripravljana dela, potrdi rezultat jezikovne razlage, saj je Kraljevina Grčija predlagala, da se v besedilo deklaracije zapiše, da se deklaracija nanaša na zahtevke formulirane pred letom 1926, kar pa ni bilo sprejeto. Pri tem sodišče doda, da če je »tekst, ki se razlaga, ... jasen, ni potrebe po zatekanju k pripravljalnemu delu.«⁸⁶

Dejstvo, da sodišče v svoji sodni praksi precej konsistentno postavlja v podrejeno vlogo pripravljalna dela, ki so osrednja v okviru subjektivistične teorije, kaže na odstop od načela suverenosti in z njim povezanega subjektivističnega načina razlage, vendar sodišče zapiše, da ne more »sprejeti razlage, ki imela za rezultat, ki je v očitnem nasprotju z jezikom deklaracije in nadaljujočo voljo obeh strank... «⁸⁷, kar sicer vsaj na deklaratorni ravni odraža subjektivistični način razlage in iskanje smisla, ki bi izhajal iz volje držav pogodbenic.

---

⁸³ Zadeva *Ambatielos* (Grčija proti Veliki Britaniji), MS, sodba o pristojnosti, ICJ Reports (1952), 1. julij 1952, str. 28.

⁸⁴ Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Greece and accompanying Declaration, 61 L.N.T.S. 15, sprejeta 16. julija 1926, začela veljati 10. decembra 1926.

⁸⁵ *Ambatielos*, op. cit. 83, str. 45.

⁸⁶ Prav tam.

⁸⁷ Prav tam.

4.7. Ustanovitev Odbora za pomorsko varnost Medvladne pomorske svetovalne organizacije

V zadevi *Ustanovitev Odbora za pomorsko varnost Medvladne pomorske svetovalne organizacije*⁸⁸ se je pojavljalo vprašanje razlage Konvencije o ustanovitvi Medvladne pomorske svetovalne organizacije⁸⁹. Ta je pred spremembo v a) točki prvega odstavka 28. člena določala, da Skupščina imenuje v Odbor za pomorsko varnost štirinajst držav članic, ki imajo pomemben interes v pomorski varnosti, med katerimi pa je moralo biti vsaj osem držav največjih lastnic ladij (ang. ship-owning nations). Srž problema je bil v tem, da skupščina v odbor ni imenovala niti Liberije niti Paname, kljub temu, da sta ti dve državi imeli največjo registrirano tonažo, tj. skupno tovorno sposobnost registriranih ladij, kar je po njunem zatrjevanju pomenilo, da sta največji državi lastnici ladij.⁹⁰

Na drugi strani je argument za ne imenovanje dotičnih držav temeljil na dejstvu, da je 28. člen vseboval besedo »imenovanje«, ki naj bi podeljevala diskrecijo državam pri ugotavljanju, katere države imajo »pomemben interes v pomorski varnosti« in katere države so največje lastnice ladij. Sodišče zavrne diskrecijsko odločanje Skupščine in zapiše, da je »[i]z določil a) točke 28. člena jasno, da so pripravljavci namerno predvideli, da bo večinski nadzor odbora v vseh okoliščinah položen v največje države lastnice ladij«. Ta nadzor naj bi bil zagotovljen z določbo, da mora biti nič manj kot osem sedežev zasedenih z njihove strani. Uporabljen jezik – »od katerih mora biti nič manj kot osem največjih držav lastnic ladij« - v svojem naravnem in običajnem pomenu sporoča ta namen pripravljavcev.« Prav tako bi razlaga, ki bi dopuščala diskrecijo skupščine, »naredila redundanten večji del a) točke 28. člena«.⁹¹

---

⁸⁸ Ustanovitev Odbora za pomorsko varnost Medvladne pomorske posvetovalne organizacije, MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1960), 8. junij 1960, str. 150.

⁸⁹ Convention on the International Maritime Organization, 289 U.N.T.S. 3, sprejeta 6. marca 1948, začela veljati 17. marca 1958; Kasneje je bila organizacija preimenovana v Mednarodno pomorsko organizacijo.

⁹⁰ Ustanovitev, op. cit. 88, str. 155, 156.

⁹¹ Prav tam, str. 158, 159, 160.

4.8. Določeni stroški Združenih narodov (drugi odstavek 17. člena ustanovne listine)

V zadevi *Določeni stroški Združenih narodov (drugi odstavek 17. člena ustanovne listine)*⁹² se je sodišče ukvarjalo tudi s problemom, ali se beseda »proračun« v prvem odstavku 17. člena UL OZN nanaša zgolj na administrativni proračun in ali ne zajema tudi operativni proračun. Najprej zapiše, da »*obstoj razlike med »administrativnim proračunom« in »operativnim proračunom« ni bil odsoten v mislih pripravljavcev Ustanovne listine...«* Sodišče z analizo besedila ugotovi, da je bila volja predstavnikov držav, da zajema prvi odstavek tako operativne kot administrativne stroške ter zapiše, da se je »*[p]ri pripravi 17. člena pripravljavcem zdelo primerno, da vstavijo v prvi odstavek, da »Generalna skupščina obravnava in potrdi proračun organizacije«, medtem ko so »zapisali v tretjem odstavku, da Generalna skupščina »obrnava administrativni proračun... Če bi bilo namenjeno, da bi bil prvi odstavek omejen na administrativni proračun Organizacije združenih narodov, bi bila beseda »administrativni« vnesena v prvi odstavek tako, kot je bila v tretji odstavek.«*⁹³

4.9. Zadevi Jugo-zahodna Afrika (druga faza)

V zadevama *Jugo-zahodna Afrika (druga faza)*⁹⁴ sta Liberija in Etiopija zatrjevali, da lahko zahtevata pred MS spoštovanje dolžnosti, ki jih je imela Južna Afrika na podlagi mandatnega sistema, ki je bil v vzpostavljen z 22. členom Pakta Društva narodov⁹⁵. Vsebina posameznega mandata je bila opredeljena v resolucijah Sveta Društva narodov, znotraj resolucij pa so bile določbe, ki so natančno opredeljevale pravice in dolžnosti mandatarjev.⁹⁶

Nadzor nad izvrševanjem teh obveznosti in pravic mandatarjev je izvrševalo Društvo narodov. Če določeno vprašanje ni bilo razrešeno preko razprave ali predložitve zadeve *ad hoc* odboru pravnikov, je lahko Svet Društva narodov zahteval svetovalno mnenje Stalnega meddržavnega sodišča, ki pa ni bilo pravno zavezujoče za mandatarja. Na

---

⁹² Določeni stroški Združenih narodov (drugi odstavek 17. člena Ustanovne listine), MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1962), 20. julij 1962, str. 151.

⁹³ Prav tam, str. 159.

⁹⁴ Jugo-zahodna Afrika (druga faza) (Liberija proti Južni Afriki in Etiopija proti Južni Afriki), MS, sodba v glavni stvari, ICJ Reports (1966), 18. julij 1966, str. 6.

⁹⁵ Covenant of the League of Nations, 112 B.F.S.P. 1, sprejet 28. junija 1919, začel veljati 10. januarja 1920.

⁹⁶ Afrika, op. cit. 94, str. 20, odst. 10, 11.

podlagi petega odstavka 4. člena Pakta Društva narodov je mandatar imel pravico biti član Sveta Društva narodov, če je bil predmet obravnave njegov mandat, kar je pomenilo, da ni moglo priti do navzkrižja med Svetom in mandatarjem, saj so se vsebinske odločitve sprejemale soglasno v skladu s prvim odstavkom 5. člena Pakta Društva narodov. Z drugimi besedami Društvo narodov ni imelo pravnih mehanizmov, s katerimi bi vsiljevalo svojo voljo mandatarjem.⁹⁷

Liberija in Etiopija sta zatrjevali, da je v luči neučinkovitosti sistema nadzora nujno podeliti posamezni članici pravico zahtevati pred sodiščem izpolnitev dolžnosti mandatarjev, in sicer v konkretnem primeru Južne Afrike. Sodišče izpostavi »očitno neverjetnost, da če so pripravljavci mandatnega sistema resnično želeli, da bi bilo dopustno kot zadnja možnost vsiliti določeno ravnanje ali politiko mandatarjem glede izvrševanja svetega skrbništva, da bi to prepustili tvegani in negotovi akciji posameznih članic Društva narodov, ko so bile na voljo druge veliko hitrejše in učinkovitejše metode kot na primer, da bi zagotovili, da mandatarji niso člani Sveta za namene mandatov...«. Sodišče nato izpostavi »očitno dejstvo..., da v povezavi z določbami mandatov o ravnanju⁹⁸, namen nikoli ni bil, da bi Svet lahko vsiljeval svoje mnenje različnim mandatarjem – sprejet sistem je namerno izključeval to možnost.« V istem slogu nadaljuje in reče, da »ni bilo nikoli namenjeno, da bi sodišče lahko sprejemalo mnenja na način, ki bi bil pravno zavezujoč za mandatarja, ali da bi mandatarji bili odgovorni posameznim državam v zvezi z določbami mandatov o ravnanju.«⁹⁹

4.10. Pravne posledice nadaljujoče prisotnosti Južne Afrike v Namibiji (Jugozahodna Afrika) za države kljub Resoluciji 276 (1970) Varnostnega sveta

V zadevi *Pravne posledice nadaljujoče prisotnosti Južne Afrike v Namibiji (Jugozahodna Afrika) za države kljub Resoluciji 276 (1970) Varnostnega sveta*¹⁰⁰ se je sodišče posvetilo naravi mandatnega sistema in še posebej naravi »C mandatov«, kot je izhajala iz prvega odstavka 22. člena Pakta Društva narodov, ki je določal, da se »[z]a kolonije in ozemlja, ki so kot posledica zadnje vojne prenehala biti pod

---

⁹⁷ Prav tam, str. 44, 45, odst. 81, 82.

⁹⁸ Določbe o pravicah in dolžnostih mandatarjev, vsebovanih v resolucijah Sveta..

⁹⁹ Afrika, op. cit. 94, str. 46, odst. 85, 86.

¹⁰⁰ Pravne posledice nadaljujoče prisotnosti Južne Afrike v Namibiji (Jugozahodna Afrika) za države kljub Resoluciji 276 (1970) Varnostnega sveta, MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1971), 21. junij 1971, str. 16.

suverenostjo držav, ki so jih predhodno upravljale in ki so poseljena z ljudstvi še nezmožnimi samostojnega obstoja pod težkimi pogoji modernega sveta, uporabi načelo, da dobrobit in razvoj teh ljudstev ustanovi sveto skrbništvo civilizacije in da naj so garancije za izpolnjevanje tega skrbništva vnesene v ... pakt.« Južna Afrika je trdila, da je praktični učinek »C mandatov« enak aneksiji.¹⁰¹

V zvezi s predmetnim členom sodišče zapiše, da kljub »primarni nujnosti razlage dokumenta v skladu z nameni strank v času sklepanja, je sodišče dolžno upoštevati dejstvo, da koncepti, zapisani v 22. členu pakta – »težki pogoji modernega sveta« ter »dobrobit in razvoj« obravnavanih ljudstev -, niso bili statični, ampak so v samem bistvu evolutivni...« Dodatno še sodišče poudari, da so države morale te koncepte »sprejeti kot take«. Posledično je sodišče moralo »upoštevati spremembe, ki so se zgodile v nadaljnji polovici stoletja...« in zaključilo, da je cilj mandatnega sistema »samoodločba in neodvisnost obravnavanih ljudi.«¹⁰²

Subjektivistični način razlage zahteva iskanje smisla norme, kakršnega naj bi pristojen pravodajalec namenil pravni normi, zaradi česar je po naravi stvari statična, ujeta v voljo držav pogodbenic v času sklepanja mednarodne pogodbe. V konkretnem svetovalnem mnenju MS uporabi sistematično razlago in upošteva razvoj mednarodnega prava, kar vodi v dinamično razlago, ki je v nasprotju z načelom suverenosti in subjektivistično razlago. Očitno se sodišče zaveda tega in želi pomiriti dinamično razlago z načelom suverenosti tako, da zapiše, da so države v času sklepanja sprejele, da se bo pravo razvijalo. Seveda so se države zavedale, da se bo pravo razvilo, vendar to še ne pomeni, da so privolile, da se določba prvega odstavka 22. člena Pakta Društva narodov razvija skupaj z ostalimi normami mednarodnega prava.

4.11. Zadeva Epikontinentalni pas v Egejskem morju

V zadevi *Epikontinentalni pas v Egejskem morju*¹⁰³ je Grčija utemeljevala pristojnost sodišča na 17. členu Splošnega akta o arbitraži (mirno reševanje mednarodnih sporov)¹⁰⁴, na podlagi katerega lahko državi, ki sta »v sporu glede njunih pravic«

---

¹⁰¹ Prav tam, str. 28, odst. 45.

¹⁰² Prav tam, str. 31, odst. 54.

¹⁰³ Epikontinentalni pas v Egejskem morju (Grčija proti Turčiji), MS, sodba, ICJ Reports (1978), 19. december 1978, str. 3.

¹⁰⁴ General Act of Arbitration (Pacific Settlement of International Disputes), 93 L.N.T.S. 343, sprejet 26. septembra 1928, začel veljati 16. avgusta 1929.

predložita spor v reševanje MS s tem, da je Grčija podala pridržek, da se predmetni člen ne nanaša ne spore glede »ozemeljskega statusa«.

Ker se v času sklepanja pogodbe sam pravni koncept epikontinentalnega pasu še ni razvil, je logično, da državi nista mogli v času sklepanja predvideti pravic do epikontinentalnega pasu, ki so bile predmet spora. Vzlic temu je Grčija trdila, da mora sodišče upoštevati razvoj prava in da »pravice« zajemajo tudi pravice glede epikontinentalnega pasu. Na drugi strani se je porajal problem, da se je pridržek nanašal na spore glede »ozemeljskega statusa«, kar bi zajemalo, upoštevaje razvoj mednarodnega prava, tudi spore glede epikontinentalnega pasu. Sodišče izpostavi kontradiktornost Grčije, ki zagovarja, da se »pravice« v 17. členu razlagajo v skladu z razvojem prava, medtem ko naj bi koncept »ozemeljskega statusa« ostal statičen. Pri tem izpostavi še pridržek Grčije glede zadev, ki spadajo v »domačo pristojnost«, koncepta, v samem bistvu vezanega na razvoj mednarodnega prava, in zapiše, da »ne vidi nobenega veljavnega razloga, da bi en del pridržka (b) sledil razvoju mednarodnih odnosov, drug pa ne, razen, če je takšen namen izrazila Grčija...«¹⁰⁵

4.12. Zadeva Epikontinentalni pas

V zadevi *Epikontinentalni pas*¹⁰⁶ je MS moralo odločiti o sporu med Libijo in Malto, ki sta sklenili Posebni sporazum o predložitvi spora MS¹⁰⁷, čigar 1. člen je zahteval od sodišča odločitev glede relevantnih pravil in načel mednarodnega prava, ki so uporabljiva pri določanju meje med epikontinentalnima pasovoma držav, in načina, kako naj v praksi ta pravila in načela uporabijo da bi državi »brez težav« razmejili epikontinentalna pasova. Malta je zatrjevala, da mora sodišče nakazati mejo, ki izhaja iz uporabe relevantnih načel in pravil mednarodnega prava. Cilj postopka naj bi bil omogočiti državam, da »brez težav« določita mejo, kar pa je mogoče doseči le, če sodišče čim bolj natančno določi, kako naj se uporabijo relevantna pravila in načela. Na drugi strani je Libija zagovarjala, da naloga sodišča ni določanje konkretne meje.¹⁰⁸

---

¹⁰⁵ Epikontinentalni pas, op. cit. 103, str. 33, odst. 79, 80.

¹⁰⁶ Epikontinentalni pas (Libijska arabska Jamahiriya proti Malti), MS, sodba, ICJ Reports (1985), 3. junij 1985, str. 13.

¹⁰⁷ Special Agreement for the submission to the International Court of Justice of difference, 1275 U.N.T.S. 192, sprejet 23. maja 1976, začel veljati 20. Marca 1982.

¹⁰⁸ Epikontinentalni pas (Libijska arabska Jamahiriya proti Malti), op. cit. 106, str. 23, odst. 18.

Uvodoma sodišče zapiše, da »[k]er pristojnost izhaja iz posebnega dogovora med strankama, je opredelitev naloge, ki mu je tako podeljena, primarno problem ugotovitve namena strank z razlago posebnega dogovora.« Nato nadaljuje in zaključi, da odločitev, kako naj državi v praksi uporabita pravila in načela mednarodnega prava tako, da bosta »brez težav« prišli do razmejitve, nujno zahteva določitev metode oz. metod, ki izvirajo iz pravilne uporabe relevantnih pravil in načel, določitev konkretne meje pa je odvisna predvsem od teh metod. Določene metode same po sebi vodijo v določeno konkretno mejo, medtem ko je pri drugih, ki so manj samodejne, potrebno podrobneje nakazati kriterije, če želi sodišče doseči cilj postopka, in sicer sporazumno razmejitev med državama, ki bo dosežena »brez težav«. Posledično sodišče ugotovi, da sme v skladu s kompromisom, določiti konkretno mejo.¹⁰⁹

Pri tem izpostavi, da je Libija, ki nasprotuje določitvi konkretne meje v postopku, sama nakazala na karti dve možni meji z namenom, da nakaže metode, ki jih je dojemala kot pravične, obe državi pa sta v postopku navedli, da bosta rezultat od sodišča pridobljenih metod primerjali z določenimi kriteriji, da bi preizkusili pravičnosti rezultata, kar pa ne bo možno, če rezultat ne bo v obliki vsaj približne meje, ilustrirane na zemljevidu.¹¹⁰

4.13. Zadeva Mejne in čezmejne oborožene akcije

V zadevi *Mejne in čezmejne oborožene akcije*¹¹¹ se je porajalo vprašanje razlage 31. člena Ameriške pogodbe o mirnem reševanju sporov¹¹², ki vsebuje kompromisno klavzulo, s katero so države pogodbenice podelile jurisdikcijo MS. Na drugi strani 32. člen določa, da če postopek conciliacije, predhodno ustanovljen na podlagi te ali druge pogodbe, ne vodi v rešitev spora in se stranke niso sporazumele o arbitraži, lahko države pogodbenice predložijo zadevo v reševanje MS.

Honduras je zatrjeval, da morata biti oba člena obravnavana skupaj, torej da predstavljata zaključeno celoto. 31. člen določa pristojnost sodišča, 32. člen pa pogoje za dopustnost sprožitve postopka na podlagi 31. člena.¹¹³ Nikaragva pa je predlagala

---

¹⁰⁹ Prav tam, str. 24, 25, odst. 19.

¹¹⁰ Prav tam, str. 24, odst. 19.

¹¹¹ *Mejne in čezmejne oborožene akcije* (Nikaragva proti Hondurasu), MS, sodba o pristojnosti in dopustnosti, ICJ Reports (1988), 20. december 1988, str. 69.

¹¹² American Treaty on Pacific Settlement, 30 U.N.T.S. 55, sprejeta 30. aprila 1948, začela veljati 6. maja 1949.

¹¹³ *Mejne in čezmejne*, op. cit. 111, str. 88, odst. 43.

drugačno razlago, in sicer da sta člena ločena, vsak člen določa jurisdikcijo za različne primere. 31. člen naj bi podeljeval jurisdikcijo za primere, ki bi bili sicer podvrženi Splošni pogodbi o medameriški arbitraži¹¹⁴, medtem ko naj bi 32. člen ustanavljal jurisdikcijo za primere, ki bi bili sicer podvrženi Splošni pogodbi o medameriški conciliaciji¹¹⁵.¹¹⁶

MS zapiše, da »Hondurasova razlaga nasprotuje določilom ... člena. V kolikor bi bila povezana, bi se 32. člen skliceval na 31. člen, prav tako pa se 32. člen sklicuje izrecno na prvi odstavek 36. člena SMS, zaradi česar je težko zaključiti, da se tiče zgolj vprašanj dopustnosti.¹¹⁷

Sodišče odloči, da je »precej jasno iz pakta, da je bil namen ameriški državi z njegovim sklepanjem utrditi njihove medsebojne zaveze glede sodnega reševanja sporov. Prav tako naj bi izhajalo iz pakta, da je postopek pred MS osrednji način mirnega reševanja sporov med ameriški državami. »Razlaga Hondurasa bi v nasprotju s tem implicirala, da je zaveza, na prvi pogled trdna in nepogojna, ustanovljena v 31. členu, pravzaprav izpraznjena celotne vsebine, če zaradi kakršnega koli razloga, spor ni bil predhodno predložen v conciliacijo.¹¹⁸

Oba člena torej predstavljata med seboj ločeno podlago za pristojnost, 31. člen ne zahteva predhodne conciliacije, medtem ko 32. člen ureja pristojnost za primere, ko sta se stranki v sporu predhodno poslužili conciliacije.¹¹⁹

4.14. Zadeva Eletronica sicula S.p.A. (ELSI)

V zadevi *Eletronica sicula S.p.A. (ELSI)*¹²⁰ so Združene države vložile tožbo zoper Italijo na podlagi diplomatske zaščite dveh pravnih oseb, ki sta bili edini družbenici v italijanski gospodarski družbi. Pred začetkom postopka niso bila izkoriščena notranja pravna sredstva, kompromisorna klavzula v prvem odstavku 36. člena Pogodbe o

---

¹¹⁴ General Treaty of Inter-American Arbitration, 16 O.A.S.T.S., sprejeta 5. januarja 1929, začela veljati 28. oktober 1929.

¹¹⁵ General Treaty of Inter-American Conciliation, 16 O.A.S.T.S., sprejeta 5. januarja 1929, začela veljati 15. novembra 1929.

¹¹⁶ Mejne in čezmejne, op. cit. 111, str. 88, odst. 44.

¹¹⁷ Prav tam, str. 89, odst. 45.

¹¹⁸ Prav tam, str. 89, odst. 46.

¹¹⁹ Prav tam, str. 89, 90, odst. 47.

¹²⁰ *Eletronica Sicula S.p.A.* (Združene države Amerike proti Italiji), MS, sodba, ICJ Reports (1989), 20. julij 1989, str. 15.

prijateljstvu, trgovini in plovbi med Združenimi državami Amerike in Italijansko republiko¹²¹, katero kršitev so zatrjevale Združene države, pa ni izrecno določala pogoja, da morajo biti predhodno izčrpana notranja pravna sredstva.¹²²

Sodišče zapiše, da bi se lahko »sklepalo, da bi stranki Pogodbe o prijateljstvu, trgovini in plovbi, če bi imeli namen omejiti jurisdikcijo sodišča s pravilom izkoriščenja notranjih pravnih sredstev v primerih diplomatske zaščite, izrecno zapisali ta namen«, vendar sodišče ni moglo sprejeti, da se »pomembno načelo običajnega mednarodnega prava šteje za molčeče izključeno, v kolikor ni nobenih besed, ki bi jasno nakazovale na namen, da se to stori.«¹²³

4.15. Zadeva Arbitražna odločba 31. julija 1989

V zadevi *Arbitražna odločba 31. julija 1989*¹²⁴ je sodišče odločalo o sporu med Gvinejo-Bissauom in Senegalom, ki sta sklenila arbitražni sporazum, ki je v 2. členu zahteval od arbitražnega tribunala odločitev, »[a]li je sporazum, ki je bil sklenjen z izmenjavo pisem 26. aprila 1960 in ki se nanaša na mejo na morju, pravno zavezujoč v odnosih med Republiko Gvinejo-Bissau in Republiko Senegal [...]«, ter da odloči o poteku meje na morju, vendar samo »v primeru negativnega odgovora na prvo vprašanje«. Ker je tribunal odločil, da je sporazum za državi pravno zavezujoč, je zavrnil obravnavno drugega vprašanja.¹²⁵

Gvineja-Bissau je v tem delu obrazložitev izpodbijala, ker naj bi arbitražni sporazum zahteval odgovor na drugo vprašanje ne glede na to, ali je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen ali odklonilen. MS najprej poudari, da je »2. člen arbitražnega sporazuma postavil prvo vprašanje glede sporazuma iz leta 1960 in nato drugo vprašanje glede razmejitve.« O drugem vprašanju naj bi arbitražni tribunal odločal le »v primeru negativnega odgovora na prvo vprašanje«. Sodišče na podlagi besedila zaključí, da bi »stranki lahko uporabili druge izraze« kot na primer, da naj »odgovori na drugo

---

¹²¹ Treaty of friendship, commerce and navigation between the United States of America and the Italian Republic, 79. U.N.T.S. 171, sprejeta 2. februarja 1948, začela veljati 26. julija 1949.

¹²² Elletronica, op. cit. 120, str. 42, odst. 49.

¹²³ Prav tam, str. 42, odst. 50.

¹²⁴ Arbitražna odločba 31. julija 1989 (Gvineja-Bissau proti Senegal), MS, sodba, ICJ Reports (1991), 12. november 1991, str. 53.

¹²⁵ Prav tam, str. 58, 60, odst. 14, 17.

vprašanje, »upoštevaje« odgovor na prvo«, kar vodi v zaključek, da je tribunal postopal skladno z arbitražnim sporazumom.¹²⁶

Sodišče se nato spusti še v presojo okoliščin, ki so botrovale sprejemu arbitražnega sporazuma. Na eni strani je »Senegal zatrjeval, da je sporazum, sprejet v letu 1960, ... pravno zavezujoč ... in da je črta, določena v tem sporazumu, določila mejo.« Na drugi strani je »Gvineja-Bissau v nasprotju s tem menila, da je ta sporazum neobstoječ...« in zatrjevala, »da bi bilo primerno pristopiti ex novo k razmejitvi na morju...«. V času sklepanja arbitražnega sporazuma je Senegal predlagal, da tribunal odloči zgolj o veljavnosti sporazuma iz leta 1960, medtem ko je Gvineja-Bissau predlagala, da odloči zgolj o razmejitvi na morju. Končno besedilo je nastalo na podlagi kompromisa med tema dvema nasprotujočima si stališčema. Obe vprašanji imata popolnoma različna predmet, prvo se nanaša na veljavnost pogodbe, drugo pa na razmejitev med državama. Če bi tribunal odgovoril pritrdilno na prvo vprašanje, bi veljala meja na podlagi sporazuma iz leta 1960, v primeru negativnega odgovora, bi pa moral določiti mejo. MS zaključi, da pripravljalna dela potrjujejo običajni pomen 2. člena.¹²⁷

4.16. Spor o meji na kopnem, otokih in morju

V zadevi *Spor o meji na kopnem, otokih in morju*¹²⁸ se je MS posvetilo vprašanju, ali mu 2. člen Posebnega sporazuma o predložitvi v odločanje MS spora o kopenski, otoški in morski meji med državama¹²⁹, na podlagi katerega mu je bilo naloženo, »da določi pravno situacijo ... morskih območij«, dovoljuje določiti mejo na morju.¹³⁰

Sodišče zapiše, da sicer predmetna pogodba vsebuje besedo »določiti« (ang. determine), ki se »lahko uporablja, da izrazi idejo postavljanja meja tako, da, če se uporabi neposredno za »morskimi območji«, lahko njegov »običajni pomen« vključuje delimitacijo teh območij...«, vendar je potrebno besedo »brati v njenem kontekstu; predmet glagola »določiti« niso morska območja sama, ampak pravni status teh območij«, zato zaključi, da »besedilo, kakršno je, ne daje nobene indikacije skupnega

---

¹²⁶ Prav tam, str. 68, 70, odst. 44, 50, 51.

¹²⁷ Prav tam, str. 71, 72, odst. 53, 54.

¹²⁸ Spor o meji na kopnem, otokih in morju (El Salvador proti Hondurasu, intervencija Nikaragve), MS, sodba, ICJ Reports 1992, 11. september 1992, str. 351.

¹²⁹ Special Agreement to submit to the decision of the International Court of Justice the terrestrial, insular and maritime border dispute existing between the two countries, 1437 U.N.T.S. 157, sprejet 1. oktobra 1986, začel veljati 24. maja 1986.

¹³⁰ Spor o meji, op. cit. 128, str. 582, odst. 372.

*namena delimitacije s strani sodišča*¹³¹. To potrdi z upoštevanjem širšega konteksta, in sicer se vpraša, zakaj, »če je bila mišljena delimitacija morskih območij, posebni sporazum uporabi zapis ›določiti mejo...‹ glede kopenske meje, medtem ko podeljuje nalogo sodišču v razmerju do otokov in morskih območij, da ›določi [njihov] pravni status...« Prav tako je najti enak kontrast v Splošnem mirovnem sporazumu med Republikama El Salvador in Honduras¹³², in sicer v drugem in četrtem odstavku 18. člena.¹³³ MS zapiše še, da se mora »pri razlagi besedila te vrste upoštevati skupni namen, kot je izražen v besedah posebnega dogovora.« Posledično zavrne uporabo okoliščin sklepanja mednarodne pogodbe, ki so zgolj subsidiarno sredstvo razlage na podlagi 32. člena DKPMP, uporabljive le v primeru, če je besedilo dvoumno ali nejasno.¹³⁴

Honduras je v korist drugačne razlage MS pozval naj se opre na naknadno prakso držav, in sicer sta državi v 18. členu Splošnega mirovnega sporazuma med Republikama El Salvador in Honduras uporabila iste besede pri definiranju nalog Skupne mejne komisije, ki pa je obravnavala tudi razmejitev na morju. Sodišče sicer potrdi, da se lahko opre tudi na naknadno prakso na podlagi običajnega prava in b) točke tretjega odstavka 31. člena DKPMP, vendar pa naknadna praksa »ne pretehta nad odsotnostjo kakršne koli omembe delimitacije v besedilu.«¹³⁵

MS naj bi sicer ugotavljalo namen strank, vendar ohranja samo besedilo kot primarni dokaz resnične volje strank, saj je pri dajanju običajnega pomena izrazom v mednarodni pogodbi primerno, da jih primerjamo z izrazi, ki so običajno uporabljeni »z namenom izraziti idejo, da je bila mišljena delimitacija.«¹³⁶ V povezavi z naknadno prakso MS odstopi od subjektivistične razlage, saj odloči, da iz nje ne sme izhajati pomen, ki je v nasprotju z besedilom mednarodne pogodbe.

---

¹³¹ Prav tam, str. 583, odst. 374.

¹³² General Peace Treaty between the Republics of El Salvador and Honduras, 1310 U.N.T.S. 213, sprejeta 17. aprila 1980, začela veljati 10. decembra 1980.

¹³³ Spor o meji, op. cit. 128, str. 583, odst. 374.

¹³⁴ Prav tam, str. 584, odst. 376.

¹³⁵ Prav tam, str. 585, 586, odst. 379, 380.

¹³⁶ Prav tam, str. 585, odst. 380.

4.17. Zadeva Pomorska razmejitev na območju med Grenlandijo in Janom Mayenom

V zadevi *Pomorska razmejitev na območju med Grenlandijo in Janom Mayenom*¹³⁷ se je postavljalo vprašanje razlage Sporazuma o delimitaciji epikontinentalnega pasu¹³⁸. V preambuli sta državi pogodbenici izjavili, da bosta ustanovili skupno mejo med epikontinentalnima pasovoma s tem, da nista določili, ali se ta skupna meja nanaša na celotno mejo na morju. Podobno je tudi 1. člen pogodbe omenjal zgolj mejo, ne da bi se opredeljeval, ali gre za celotno mejo na morju, medtem ko je 2. člen določil, da bo »meja sestavljena iz ravnih črt«, ki bodo potekale skozi 8 točk v Severnem morju, ki v naravi potekajo zgolj skozi del Severnega morja in ožino Skagerrak. Porajalo se je vprašanje glede na to, da sta preambula in 1. člen splošna, 2. člen pa se nanaša samo na del morske meje med državama, ali naj se sredinska črta uporabi za celotno mejo med državama na morju.¹³⁹

MS zapiše, da se »beseda ›meja‹ v vseh teh treh delih pogodbe, izražena v ednini, nanaša na mejo, opredeljeno v 2. členu« in nadaljuje, da »[č]e bi bil namen drugačen, bi bil 2. člen zapisan tako, da bi bilo jasno, da se nanaša zgolj na del celotne meje, ki naj bi bila mišljena v preambuli in 1. členu.«¹⁴⁰

Rezultat jezikovne razlage potrdi še s teleološko razlago, saj naj bi bil cilj in namen sporazuma, da »poskrbi zgolj za vprašanje delimitacije v Skagerraku in delu Severnega morja ..., in nič ne nakazuje, da sta stranki imeli v mislih možnost, da bo nekega dne potrebna meja pasu med Grenlandijo in Janom Mayenom, ali nameravali, da bi se njun sporazum uporabil za to mejo.«¹⁴¹

MS presodi še prakso, ki je sledila sprejetju predmetne pogodbe in kot posebej pomemben izpostavi Sporazum o delimitaciji epikontinentalnega pasu v območju med Ferskimi otoki in Norveško ter o meji med ribolovnim območjem okoli Ferskih otokov

---

¹³⁷ Pomorska razmejitev na območju med Grenlandijo in Janom Mayenom (Danska proti Norveški), MS, sodba, ICJ Reports (1993), 14. junij 1993, str. 38.

¹³⁸ Agreement Relating to the Delimitation of the Continental Shelf, 634 U.N.T.S. 71, sprejet 8. decembra 1965, začel veljati 22. junija 1966.

¹³⁹ Pomorska, op. cit. 137, str. 48, 49, odst. 23, 24.

¹⁴⁰ Prav tam, str. 50, odst. 26.

¹⁴¹ Prav tam, str. 50, 51, odst. 27.

in norveško ekonomsko cono¹⁴², ki je določil razmejitev v epikontinentalnem pasu v območju med Ferskimi otoki in Norveško ter mejo med ribolovno zono okoli Ferskih otokov in Norveško ekonomsko cono. Na podlagi 1. člena te pogodbe naj bi mejo med epikontinentalnima pasovoma v območju med Ferskimi otoki in Norveško predstavljala sredinska črta, medtem ko naj bi mejo med ribolovnim območjem v bližini Ferskih otokov in norveško ekonomsko cono sledila mejni črti, opredeljeni v 2. členu iste pogodbe. Iz tega zaključimo, »da če bi bil namen pogodbe iz 1965 zavezati stranki k sredinski črti v vseh bodočih razmejitvah pasu, bi bilo to omenjeno v pogodbi iz leta 1979.«¹⁴³

4.18. Zadeva Razmejitev na morju in ozemeljska vprašanja med Katarjem in Bahrajnom

V zadevi *Razmejitev na morju in ozemeljska vprašanja med Katarjem in Bahrajnom*¹⁴⁴ je Bahrajn želel utemeljiti, da Zapisnik o rešitvi sporov glede skupnih meja¹⁴⁵ ni mednarodna pogodba, ampak zgolj zapisnik. MS uvodoma izpostavi, da »mednarodni sporazumi lahko prevzamejo številne oblike in so lahko različno poimenovani.« Pri ugotavljanju, ali gre za mednarodno pogodbo, mora sodišče upoštevati besedilo in okoliščine sklepanja mednarodne pogodbe, kar v konkretnem primeru vodi do zaključka, da predmetni zapisnik »ne poda zgolj zapisa diskusije in povzetka točk sporazuma in nasprotij«, temveč »naštev obveznosti, h katerim so se stranke zavezale« ter posledično ugotovi, da gre za mednarodno pogodbo.¹⁴⁶

Zavrne tudi argument Bahrajna, da »podpisniki zapisnika niso nikoli nameravali skleniti mednarodne pogodbe...«, kar naj bi izhajalo iz izjave zunanjega ministra Bahrajna, da ni dojemal podpisovanje zapisnika kot dejanje ustvarjanja pravno zavezujočega dokumenta. MS jasno zapiše, da ga ne zanimajo kasnejše izjave, saj če je

---

¹⁴² Agreement between the Government of the Kingdom of Denmark and the Government of the Kingdom of Norway concerning the Delimitation of the Continental Shelf in the Area between the Faroe Islands and Norway and concerning the Boundary between the Fishery Zone near the Faroe Islands and the Norwegian Economic Zone, 1211 U.N.T.S. 163, sklenjen 15. junija 1979, začel veljati 28. januarja 1981.

¹⁴³ Pomorska, op. cit. 137, str. 51, odst. 28.

¹⁴⁴ Razmejitev na morju in ozemeljska vprašanja med Katarjem in Bahrajnom (Katar proti Bahrajnu), MS, sodba o pristojnosti in dopustnosti, ICJ Reports (1994), 1. Julij 1994, str. 112.

¹⁴⁵ Minutes on Settlement of Disputes Regarding Joint Boundaries, 1641 U.N.T.S. 239, sprejet 25. decembra 1990, začel veljati 25. decembra 1990.

¹⁴⁶ Razmejitev, op. cit. 144, str. 120, 121, odst. 22, 23, 25.

podpisal takšen dokument, potem ne more naknadno izjavljati, da gre zgolj za politični dokument.¹⁴⁷

Bahrajn je skušal utemeljiti svoje stališče z navajanjem naknadne prakse strank, ki naj bi »pokazala, da niso nikoli upoštevale zapisnik iz leta 1990 kot sporazum te vrste...« V prid temu navede, da je Katar dolgo čakal preden je registriral predmetni zapisnik pri Generalnemu sekretarju v skladu s 102. členom UL OZN. Prav tako Katar naj ne bi registriral Zapisnika pri Generalnemu sekretarju Arabske lige, kot to veleva 17. člen Pakta Lige arabskih držav, in spoštoval določbe lastne ustave, ki urejajo sklepanje mednarodnih pogodb.¹⁴⁸

MS zapiše, da se iz teh dejstev nikakor ne more sklepati, da je namen Katarja bil, da zapisnik ni mednarodna pogodba, vendar se sodišče ne zadovolji s tem in nadaljuje, da »ne more takšen namen, četudi bi se pokazalo, da obstaja, prevladati nad dejanskimi določbami instrumenta o obravnavi.«¹⁴⁹ Tukaj gre za jasen prestop od subjektivističnega načina razlage k objektivističnemu načinu razlage. Pravno besedilo je osvobojeno volje pogodbenic, na besedilo se gleda objektivno ne glede na namen držav pogodbenic.

4.19. Zadeva Naftne ploščadi

V zadevi *Naftne ploščadi*¹⁵⁰ se je sodišče posvetilo razlagi uvodnega člena Pogodbe o prijateljstvu, ekonomskih odnosih in konzularnih pravicah¹⁵¹, ki je določil, da »bo trden in dolgotrajen mir ter iskreno prijateljstvo med Združenimi državami ... in Iranom.« Iran je zagovarjal, da dotični člen vzpostavlja pravno obveznost, katere minimalna zahteva je spoštovanje načel in pravil splošnega mednarodnega prava v medsebojni odnosih, in ne zgolj programsko normo. Na drugi strani so Združene države zavračale takšno razlago in zagovarjale, da je 1. člen predmetne pogodbe zgolj »izjava težnje«.¹⁵²

MS najprej s teleološko razlago ugotovi, da je cilj pogodbe »spodbujanje obojestransko koristnega trgovanja in investicij ter tesnejšega ekonomskega sodelovanja na

---

¹⁴⁷ Prav tam, str. 121, 122, odst. 26.

¹⁴⁸ Prav tam, str. 122, odst. 28.

¹⁴⁹ Prav tam, odst. 29.

¹⁵⁰ Naftne ploščadi (Islamska republika Iran proti Združenim državam Amerike), MS, sodba o preliminarnih ugovorih, ICJ Reports (1996), 12. december 1996, str. 803.

¹⁵¹ Treaty of Amity, Economic Relations, and Consular Rights, 284 U.N.T.S. 93, sprejeta 15. avgusta 1955, začela veljati 16. junija 1957.

¹⁵² Naftne ploščadi, op. cit. 150, str. 812, 813, odst. 24, 25, 26.

splošno...«. Upošteva je zgoraj navedeno, sodišče zaključi »*da namen in cilj pogodbe iz leta 1955 ni bil, da ureja miroljubne in prijateljske odnose med dvema državama na splošno*«, kar pomeni da predmetni člen ne gre razlagati tako, da vključuje vsa pravila in načela splošnega mednarodnega prava. Državi sta s členom »*nameravali poudariti, da mir in prijateljstvo predstavlja predpogoj za harmoničen razvoj njihovih trgovinskih, finančnih in konzularnih odnosov in da bi takšen razvoj posledično utrdil ta mir in to prijateljstvo*«, zaradi česar se mora 1. člen brati kot »*cilj, v luči katerega se razlagajo in uporabljajo ostale določbe pogodbe.*«¹⁵³

Sodišče potrdi svojo razlago tudi s proučitvijo naknadne prakse, saj se »*Združene države nikoli niso sklicevale na člen v postopkih glede Irana in še posebej se niso sklicevale na to besedilo v Zadevi diplomatskega in konzularnega osebja Združenih držav v Teheranu*«, prav tako se Iran »*ni skliceval na ta člen na primer v postopku pred tem sodiščem v zadevi Letalski incident 3. julija 1988.*«¹⁵⁴

4.20. Zadeva Otok Kasikili/Sedudu

V zadevi *Otok Kasikili/Sedudu*¹⁵⁵ je bil predmet spora otok Kasikili/Sedudu, ki ga reka Cuando obdaja z južne in severne strani. Na podlagi 3. člena Pogodbe Helgoland-Zanzibar¹⁵⁶ sta Velika Britanija in Nemčija razmejila svoji sferi vpliva z linijo »*na sredni glavnega kanala*« reke Cuando, problematično pa je bilo, da pogodba ni ponujala kriterijev za identifikacijo »*glavnega kanala*«. Dodatne težave je predstavljala nemška različica pogodbe, ki je namesto »*main channel*« določala »*thalweg*« reke Cuando kot mejo med sferama vpliva, kar napotuje na kanal reke, ki je najgloblji oz. najbolj ploven.¹⁵⁷

Sodišče zapiše, da sta »*z uvedbo termina »glavni kanal« v osnutek pogodbe državi pogodbenici morali imeti namen terminu pripisati točno določen pomen*«. Odločilen za razlago naj bi bil običajen pomen besede »*glavni kanal*«, ki ga je sodišče določilo z uporabo različnih kriterijev, in sicer na podlagi globine, širine, pretočnosti, konfiguracije profila dna, ter zaključilo, da naj bi se »*v skladu z običajnim pomenom*

---

¹⁵³ Prav tam, str. 813, 814, odst. 27, 28.

¹⁵⁴ Prav tam, str. 815, odst. 30.

¹⁵⁵ Otok Kasikili/Sedudu (Bocvana proti Namibiji), MS, sodba, ICJ Reports (1999), 13. december 1999, str. 1045.

¹⁵⁶ Heligoland-Zanzibar Treaty, 92 B.S.F.P. 35, sprejeta 1. julija 1890.

¹⁵⁷ Otok, op. cit. 155, str. 1061, 1962, odst. 21, 24, 25.

izrazov ... severni kanal reke Cuando okoli otoka Kasikili/Sedudu moral upoštevati kot glavni kanal.»¹⁵⁸

V zvezi s ciljem in namenom Pogodbe Helgoland-Zanzibar sodišče zaključi, da svoboda plovbe ni bil edini cilj pogodbe. »S sklicevanjem na glavni kanal Cuande, sta si stranki hoteli zagotoviti tako svobodo plovbe po reki kot čim natančnejšo razmejitev njunih pripadajočih sfer vpliva.« S tem je sodišče želelo poudariti, da plovba ni edini kriterij pri določanju glavnega kanala.¹⁵⁹

Prav tako se sodišče spusti v obravnavo pripravljalnih del, ki naj bi potrjevala rezultat jezikovne in teleološke metode, in sicer je sodišče zaključilo, da sta izraza »*main channel*« in »*thalweg*« sinonima, slednji naj bi bil zgolj prevod prvega, kar naj bi izpričevalo, da ne gre izpostavljati zgolj plovbe pri določanju meje. Pri tem doda, da »*se lahko razumno zaključi, da ... angleško besedilo kot tudi nemško besedilo pravilno in natančno izražata voljo strank pogodbenic.*«¹⁶⁰

4.21. Zadeva LaGrand

V zadevi *LaGrand*¹⁶¹ se je sodišče posvetilo vprašanju o pravni naravi začasnih ukrepov, sprejetih na podlagi 41. člena SMS, ki v angleški verziji uporablja določene modalne glagole, ki nakazujejo na ne zavezujočo pravno naravo začasnih ukrepov, in sicer so Združene države zatrjevale, da uporaba modalnega glagola »*ought*« namesto »*shall*«, glagola »*to indicate*« namesto »*must*« ali »*shall*« in glagola »*suggest*« namesto »*order*« implicira, da začasni ukrepi niso pravno zavezujoči. Na drugi strani francoska različica uporablja izraze, ki so bolj imperativni.¹⁶²

Sodišče je na podlagi četrtega odstavka 33. člena DKPMP, ki narekuje, da v primeru, ko se pri primerjavi verodostojnih besedil pojavi razlika v pomenu, ki je kljub uporabi kanonov razlage iz 31. in 32. člena DKPMP ni možno odpraviti, sodišče izbere razlago, ki najbolj ustreza cilju in namenu pogodbe. Cilj in namen SMS naj bi bil, da omogoči sodišču izvrševati svojo funkcijo sodnega reševanja spora s pravno zavezujočimi odločitvami, kar bi mu bilo onemogočeno, če ne bi imelo možnosti zavarovati pravic

---

¹⁵⁸ Prav tam, str. 1065-1072, odst. 32-41.

¹⁵⁹ Prav tam, str. 1074, odst. 45.

¹⁶⁰ Prav tam, str. 1074, 1075, odst. 46.

¹⁶¹ *LaGrand* (Nemčija proti Združenim državam Amerike), MS, sodba, ICJ Reports (2001), 27. junij 2001, str. 466.

¹⁶² Prav tam, str. 501, 502, odst. 99, 100.

držav strank v sporu še pred končno odločitvijo, zaradi česar MS zaključí, da začasni ukrepi »morajo biti zavezujoči«.¹⁶³

Pri tem še zapiše, da ni potrebe po zatekanju k pripravljavnim delom, ker je prišlo do odločitve na podlagi teleološke razlage, kljub temu pa izpostavi, da ta ne nasprotujejo že pridobljenemu pomenu.¹⁶⁴

4.22. Zadeva Suverenost nad otokom Ligitan in otokom Sipadan

V zadevi *Suverenost nad otokom Ligitan in otokom Sipadan*¹⁶⁵ je sodišče reševalo ozemeljski spor med Indonezijo in Malezijo. Konvencija med Veliko Britanijo in Nizozemsko¹⁶⁶ o določitvi meja na Borneu¹⁶⁷ je v 4. členu določala, da se razmejitvena linija na otoku Sebatik začne na geografski širini 4" 10' na zahodni obali in poteka ob tej geografski širini čez (ang. across, niz. over) otok Sebatik. Nadalje je 4. člen v naslednjem stavku določal, da ozemlje severno od vzporednika pripada Britanskemu severno borneoškem podjetju, medtem ko ozemlje južno od vzporednika pripada Nizozemski. Indonezija je zatrjevala, da se ta meja ne zaustavi na zahodni obali otoka Sebatik, temveč nadaljuje na morju, kar bi pomenilo, da otoka Litigan in Sipidan, ki ležita južno od navedene geografske širine in zahodno od otoka Sebatik pripadata Indoneziji, medtem ko je Malezija zavzela nasprotno stališče, in sicer, da se tako določena meja konča na vzhodni obali otoka Sebatik ter posledično nanaša zgolj in le na ta otok Sebatik.¹⁶⁸

Sprva sodišče zapiše, da se državi ne strinjata glede razlage dela člena, ki določa, da meja poteka »čez« (ang. across, nizozemsko over) otok Sitigan. Meja, določena, lahko *prima facie* poteka čez otok Sitigan in se ustavi na zahodni meji ali pa nadaljuje na morju. Prav tako se stranki nista strinjali, kako razlagati besedno zvezo »meja se bo

---

¹⁶³ Prav tam, str. 502, 503, odst. 101, 102.

¹⁶⁴ Prav tam, str. 503, 504, 505, odst. 104, 107.

¹⁶⁵ Suverenost nad otokom Ligitan in otokom Sipadan (Indonezija proti Maleziji), MS, sodba, ICJ Reports (2002), 17. december 2002, str. 625.

¹⁶⁶ Sukcesija držav ne vpliva na pogodbe, ki se nanašajo na ozemlje, zaradi česar Konvencija učinkuje tudi med Indonezijo ter Malezijo.

¹⁶⁷ Convention between Great Britain and Netherlands Defining Boundaries in Borneo, 83 B.F.S.P. 42, sprejeta 20. junija 1891, začela veljati 20. junija 1891.

¹⁶⁸ Suverenost, op. cit. 165, str. 646, 647, odst. 39, 40.

nadaljevala vzhodno ob vzporedniku...«, ki naj bi bila po mnenju sodišča tudi dvoumna.¹⁶⁹

Na podlagi jezikovne razlage sta po mnenju sodišča možni obe razlagi, vendar naj bi bilo z jezikovnega stališča bolj pravilno, da se razmejitvena črta konča na vzhodni obali otoka Sitigan. Sodišče zapiše, da *»bi se lahko nedvoumnosti izognili, če bi Konvencija izrecno določala, da geografska širina 4" 10' predstavlja od vzhodne obale Sebatika črto, ki razmejuje otoke pod Britansko suverenostjo in tiste pod Nizozemsko suverenostjo.«* Posledično *»molk v besedilu ... podpira stališče Malezije.«* V nadaljevanju še zapiše, da razmejitvena črta, uporabljena v 4. členu pogodbe nima funkcije, ki ji pripisuje Indonezije, tj. razmejitev na morju vzhodno ob obale Sitigana, ker *»si je v odsotnosti izrecne določbe v ta namen, težko predstavljati, da sta državi stranki želeli pripisati dodatno funkcijo razmejitveni črti.«*¹⁷⁰

MS je tudi s pomočjo teleološke razlage prišlo do enakega rezultata kot z jezikovno razlago, saj naj bi bil *»cilj in namen konvencije iz leta 1891 določitev meje med posestvoma strank na otoku Borneo, kot to nakazuje preambula konvencije...«*. To naj bi tudi nakazovala sama shema dotične konvencije. MS poudari, da *»ne najde ničesar v konvenciji, kar bi namigovalo, da sta stranki nameravali določiti mejo med njunimi posestvi vzhodno od otokov Borneo in Sebatik...«*¹⁷¹

4.23. Zadeva Zakonitost uporabe sile

V zadevi *Zakonitost uporabe sile*¹⁷² se je pojavljalo vprašanje razlage drugega odstavka 35. člena SMS, ki omogoča dostop do sodišča tudi državam, ki niso članice OZN, pod pogoji, ki jih določi VS, upošteva *»posebne določbe v veljavnih pogodbah«*. Sodišče ugotovi, da jezikovna razlaga dopušča različne pomene, in sicer se lahko odstavek nanaša na mednarodne pogodbe, ki so veljale v času, ko je začela veljati UL OZN, ali na mednarodne pogodbe, ki veljajo, ko je začel postopek pred MS.¹⁷³

Sodišče s teleološko razlago potrdi prvo možnost, ker *»bi bilo nekonsistentno s primarnim namenom besedila, da bi bilo v bodoče državam omogočeno, da pridobijo*

---

¹⁶⁹ Prav tam, str. 647, odst. 41.

¹⁷⁰ Prav tam, str. 648, odst. 42, 43.

¹⁷¹ Prav tam, str. 652, odst. 51.

¹⁷² Zakonitost uporabe sile (Srbija in Črna gora proti Belgiji), MS, sodba o preliminarnih ugovorih, ICJ Reports (2004), 15. december 2004, str. 279.

¹⁷³ Prav tam, str. 318, 319, odst. 101.

dostop do sodišča tako, da bi preprosto med seboj sklenile posebno pogodbo...« Na koncu potrdi rezultat teleološke razlage s pripravljalnimi deli Statuta Stalnega meddržavnega sodišča, saj naj bi določbo pripravljavci vključili z namenom, da bi se lahko reševali spori na podlagi mirovnih sporazumov, ki so bili sklenjeni pred začetkom veljavnosti statuta. Upošteva zgoraj navedeno, se mora predmetni odstavek razlagati »kot, da se nanaša na pogodbe veljavne z dnem začetka veljavnosti novega statuta.«¹⁷⁴

4.24. Zadeva Uporaba Konvencije o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida

V zadevi *Uporaba Konvencije o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida*¹⁷⁵ je bilo sporno vprašanje, ali Konvencija o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida ustanavlja prepoved storitve genocida za države. Najprej sodišče ugotovi, da 1. člen predmetne konvencije nalaga državam dolžnost, da preprečijo genocid, ki je označen kot »*hudodelstvo mednarodnega prava*«, vendar ne določa izrecno, da morajo preprečiti, da same ne bi storile genocida.¹⁷⁶

Da je genocid mednarodni delikt, po mnenju sodišča izhaja a iz 1. člena Konvencije, ki označi genocid kot »*hudodelstvo mednarodnega prava*« in določa dolžnost preprečevanja genocida. Posledično naj bi bilo logično, da so države prevzele dolžnost ne storiti zločina genocida. Prav tako »[b]ilo bi paradoksalno, če bi torej države imele dolžnost preprečevati, kolikor je v njihovi moči, storitve genocida s strani oseb, nad katerimi imajo določen vpliv, ne bi pa bilo prepovedano storiti takšna dejanja preko lastnih organov ali oseb, nad katerimi imajo takšen vpliv, da so njihova dejanja pripisljiva državi na podlagi mednarodnega prava.«¹⁷⁷

Prav tako naj bi takšen rezultat potrjeval 9. člen Konvencije, na podlagi katerega je podeljena pristojnost MS za odločanje o sporih glede »*razlage in uporabe*« Konvencije, » *vključno s tistimi glede odgovornosti držav pogodbenic za genocid ali katero koli drugo dejanje, naštetu v 3. členu.*«¹⁷⁸

---

¹⁷⁴ Prav tam, str. 319, 323, 324, odst. 102, 113.

¹⁷⁵ *Uporaba Konvencije o preprečevanju in kaznovanju zločina Genocida (Bosna in Hercegovina proti Srbiji in Črni gori)*, MS, sodba v glavni stvari, ICJ Reports (2007), 26. februar 2007, str. 43.

¹⁷⁶ Prav tam, str. 113, odst. 166.

¹⁷⁷ Prav tam, str. 113, odst. 166.

¹⁷⁸ Prav tam, str. 114, odst. 169.

Država Srbija in Črna gora je med drugim v prid svoji razlagi Konvencije, da ne ureja odgovornosti držav za mednarodne delikte, izpostavila pripravljalna dela, vendar je MS odvrnilo, da pripravljalna dela »podpirajo zaključke, do katerih je prišlo sodišče...«. ¹⁷⁹

4.25. Spor o plovbnih in povezanih pravicah

V zadevi *Spor o plovbnih in povezanih pravicah*¹⁸⁰ je sodišče razlagalo 4. člen Pogodbe o mejah¹⁸¹. S Pogodbo sta Kostarika in Nikaragva ustanovili »Nikaragvino posest in suvereno jurisdikcijo nad vodami reke San Juan, hkrati pa potrdili Kostarikine plovne pravice »za potrebe trgovine« na spodnjem toku reke (4.člen).« Sporno je bilo, ali 4. člen pogodbe dovoljuje plovbo za namen prevažanja potnikov poleg prevažanja blaga oz. samo za prevažanje blaga.¹⁸²

Pri razlagi, kaj naj bi pomenila beseda »trgovina«, sodišče zapiše, da »se morajo besede, uporabljene v mednarodnih pogodbah, razlagati v luči tega, kar je ugotovljeno, da je bil skupni namen strank, ki je po sami definiciji sočasen s sklepanjem mednarodne pogodbe.« Ne glede na navedeno sodišče zaključi, da »kadar stranke uporabijo generične izraze v mednarodni pogodbi, so se nujno morale zavedati, da se bo pomen izrazov verjetno razvil skozi čas, in kadar mednarodna pogodba velja zelo dolgo obdobje ali ima »nedoločen čas trajanja«, se mora domnevati kot splošno pravilo, da so imele stranke namen terminom omogočiti razvijajoč se pomen.« Zaključek je bil, da četudi je bil prvotni pomen, da se nanaša zgolj na plovbo za prevažanje tovora, se je termin razvil do te mere, da zajema tudi plovbo za prevažanje potnikov.¹⁸³ Sodišče dinamično razlago pomiri s subjektivistično teorijo in reče, da je bila volja držav pri sklepanju pogodbe, da se bo pomen razvijal.

4.26. Zadeva Tovarne papirjevine na reki Urugvaj

V zadevi *Tovarne papirjevine na reki Urugvaj*¹⁸⁴ se je pojavilo vprašanje, ali lahko državi pogodbenici enostransko delujeta na reki Urugvaj mimo Komisije za upravljanje

---

¹⁷⁹ Prav tam, str. 118, odst. 178.

¹⁸⁰ Spor o plovbnih in povezanih pravicah (Kostarika proti Nikaragvi), MS, sodba, ICJ Reports (2009), 13. julij 2009, str. 213.

¹⁸¹ Pogodba o mejah, povzeta po sodbi MS v Primeru o plovbnih in povezanih pravicah, sprejeta 15. aprila 1858.

¹⁸² Spor o plovbnih in povezanih pravicah, op. cit. 180, str. 229, 236, odst. 19, 45.

¹⁸³ Prav tam, str. 242, 243, 244, odst. 63, 66, 70, 71.

¹⁸⁴ Tovarne papirjevine na reki Urugvaj (Argentina proti Urugvaju), MS, sodba, ICJ Reports (2010), 20. April 2010, str. 14.

reke Urugvaj, ki je bila ustanovljena na podlagi 49. člena Statuta reke Urugvaj¹⁸⁵. Urugvaj je zatrjeval, da Komisija nima samostojnih pristojnosti, ampak je zgolj mehanizem za utrjevanje sodelovanja med državama, državi pa lahko delujeta izven okvirov tega mehanizma, kadar jima je to v interesu.¹⁸⁶

Sodišče zapiše da, ker komisija »služi kot okvir za konzultacije med strankama, še posebej v primerih načrtovanih del, predvidenih v prvem odstavku 7. člena Statuta iz leta 1975, nobena izmed strank ne sme odstopiti od tega okvira enostransko po lastni volji in vzpostaviti lastnih kanalov komunikacije. Z ustanovitvijo [Komisije] in investiranjem vseh potrebnih sredstev za njeno delovanje sta stranki želeli zagotoviti najboljše možne garancije stabilnosti, kontinuitete in učinkovitosti njune želje po sodelovanju in zagotavljanju optimalnega in razumnega izkoriščanja reke Urugvaj.« Posledično enostranski odstop od mehanizma ni dovoljen.¹⁸⁷

Pri tem MS še izpostavi, »da, sta zaradi obsega in raznovrstnosti funkcij, ki sta jih dodelili [Komisiji], stranki nameravali narediti to mednarodno organizacijo osrednjo sestavino v izpolnitvi njunih dolžnost sodelovanja, ki jih postavlja Statut iz leta 1975.«¹⁸⁸

4.27. Zadeva Uporaba Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije

V zadevi *Uporaba Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije*¹⁸⁹ je bilo sporno vprašanje dopustnosti postopka. Na podlagi 22. člena Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije¹⁹⁰ je možno sprožiti postopek pred MS, če »se spor ne uredi s pogajanjem ali z uporabo postopkov, ki jih ta Konvencija izrecno predvideva...«. Sodišče je moralo odločiti ali je ta stavek v členu pogoj za sprožitev postopka in posledično dopustnost postopka. Na podlagi maksime *ut res*

---

¹⁸⁵ Statute of the River Uruguay, 1295 U.N.T.S. 340, sprejet 26. februarja 1975, začel veljati 18. septembra 1976.

¹⁸⁶ Tovarne, op. cit. 184, str. 52, odst. 84.

¹⁸⁷ Prav tam, str. 53, 54, odst. 90, 91.

¹⁸⁸ Prav tam, str. 54, odst. 93.

¹⁸⁹ *Uporaba Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije* (Gruzija proti Ruski federaciji), MS, sodba o preliminarjih ugovorih, ICJ Reports (2011), 1. april 2011, str. 70.

¹⁹⁰ International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, 660 U.N.T.S. 182, sprejeta 7. marca 1966, začela veljati 4. januarja 1969.

magis valeat quam pereat zavrne razlago Gruzije, da stavek ne predstavlja pogoja za sprožitev postopka, saj bi drugače bil redundanten in brez ustreznega učinka.¹⁹¹

Pri razlagi upošteva še svojo predhodno prakso razlage kompromisornih klavzul in ugotovi, da je pri klavzulah s podobno vsebino prišlo do enakih zaključkov, zaradi česar »v običajnem pomenu, izrazi 22. člena Konvencije, in sicer »[k]aterikoli spor, kjer se spor ne uredi s pogajanjem ali z uporabo postopkov, ki jih ta Konvencija izrecno predvideva«, ustanavljajo pogoje, ki jih je treba izpolniti pred sprožitvijo spora pred sodiščem.«¹⁹²

Zopet MS izpostavi subsidiarnost pripravljanih del in okoliščin sklepanja mednarodne pogodbe v primerih, ko je že z drugimi sredstvi razlage pridobilo pomen določbe, vendar jih kljub temu uporabi in zaključi, da ne implicirajo drugačnega pomena od tistega, pridobljenega na podlagi običajnega pomena izrazov.¹⁹³

4.28. Zadeva Spor na morju

V zadevi *Spor na morju*¹⁹⁴ se je MS ukvarjalo s vprašanjem, ali Deklaracija o morskem koni¹⁹⁵ določa mejo na morju med Čilom in Bolivijo. Najprej sodišče zapiše, da Deklaracija ne omenja izrecno razmejitve na morju, prav tako ne vsebuje podatkov, za katere bi pričakovali, da jih imajo razmejitvene pogodbe. Kljub temu naj bi deklaracija vsebovala določene prvine v četrtem odstavku, ki so relevantni za razmejitev na morju, in sicer je prvi stavek relevantnega odstavka določal, da se »*cona 200 navtičnih milj uporabi tudi v primeru otoškega ozemlja*«. Nadalje je v drugem stavku omenjenega odstavka določeno, da če »*otok ali skupina otokov ene izmed držav, ki sprejme deklaracijo, leži manj kot 200 navtičnih milj od splošne morske cone, ki pripada drugi izmed teh držav, bo morska cona otoka ali skupine otokov omejena z vzporednikom pri točki, pri kateri kopenska meja predmetnih držav doseže morje*«.«¹⁹⁶

Na podlagi jezikovne razlage četrtega odstavka Deklaracije MS zaključi, da »*običajni pomen četrtega odstavka odkriva poseben interes glede morskih območij, ki je lahko*

---

¹⁹¹ Uporaba, op. cit. 189, str. 125, 126, odst. 132, 133, 134.

¹⁹² Prav tam, str. 126, 127, 128, odst. 137-141.

¹⁹³ Prav tam, str. 128-130, odst. 142-147.

¹⁹⁴ Zadeva Spor na Morju (Peru proti Čilu), MS, sodba, ICJ Reports (2014), 27. januar 2014, str. 3.

¹⁹⁵ Declaration on the Maritime Zone, 1006 U.N.T.S. 324, sprejeta 18. avgust 1952, začela veljati 18. avgusta 1952.

¹⁹⁶ Spor na morju, op. cit. 194, str. 28, 29, odst. 58-60.

relevanten tudi, če splošna morska območja še niso bila ustanovljena. Posledično se zdi, da so države pogodbenice nameravale rešiti poseben problem, ki bi očitno lahko povzročal morebitne bodoče spore med njimi, s tem, da so se strinjale, da bo vzporednik omejeval otoška območja.« To vodi v zaključek, da »običajni pomen četrtega odstavka, branega v svojem kontekstu, ne gre dlje od ustanovitve sporazuma strank glede meje med določenimi otoškimi morskimi območji in tistimi območji, ki nastanejo zaradi epikontinentalnega pasu in ki mejijo na takšna otoška morska območja.«¹⁹⁷

Nato se sodišče posveti še cilju in namenu mednarodne pogodbe, kakor izhaja iz same preambule in ugotovi, da je bil cilj Deklaracije *»ohranjanje in varovanje nujnih naravnih surovin za oskrbo in ekonomski razvoj prebivalstva Čila, Ekvadorja in Peruja z razširitvijo morskih območij ob njihovih obalah.«* V zvezi s pripravljalnimi deli ponovi ustaljeno sodno prakso glede njihove subsidiarnosti, po preučitvi pripravljalnih del pa zaključi, da zgolj potrjujejo, kar je ugotovilo na podlagi jezikovne razlage.¹⁹⁸

4.29. Dolžnost pogajanja glede dostopa do Tihega oceana

V zadevi *Dolžnost pogajanja glede dostopa do Tihega oceana*¹⁹⁹ je Bolivija zatrjevala, da Čile ni spoštoval svoje dolžnosti pogajanj z namenom sklenitve dogovora, ki bi podelil Boliviji dostop do Tihega oceana. Kot podlago za dolžnost pogajanj je Bolivija navedla več mednarodnih pogodb. Še preden se sodišče spusti v obravnavanje posameznih pogodb zapiše, da za obstoj pravne dolžnosti pogajanj na podlagi mednarodne pogodbe morajo *»izrazi, uporabljeni s strani strank, predmet in pogoji pogajanj, ... izkazati namen strank, da bi bile pravno zavezane. Ta namen, v odsotnosti izrecnih izrazov, ki bi nakazovali obstoj pravne zaveze, je lahko ustanovljen na podlagi objektivne presoje vseh dokazov.«*²⁰⁰

Bolivija je zatrjevala, da sta državi sklenili mednarodno pogodbo z izmenjavo diplomatskih not leta 1950, in sicer je Bolivija 1. junija 1950 izročila Čilu diplomatsko noto, v kateri je predlagala, da se začnejo uradni pogovori glede njenega dostopa do Tihega oceana, Čile pa se je odzval z noto dne 20. junija 1950, v kateri je zapisal, da je

---

¹⁹⁷ Prav tam, str. 29, odst. 61, 62.

¹⁹⁸ Prav tam, str. 29, 30, 31, odst. 63, 66, 68.

¹⁹⁹ Dolžnost pogajanja glede dostopa do Tihega oceana (Bolivija proti Čilu), MS, sodba v glavni stvari, ICJ Reports (2018), 1. oktober 2018, str. 507.

²⁰⁰ Prav tam, str. 539, odst. 91.

»bil voljan skozi neposredna prizadevanja²⁰¹ z Bolivijo preučiti možnost zadovoljiti težnje...

Sodišče izpostavi 13. člen DKPMP, iz katerega izhaja, da mora biti v primeru sklenitve mednarodne pogodbe z izmenjavo dveh dokumentov (1) volja ustvariti pravne učinke izrecno zapisana v dokumentih, v nasprotnem primeru (2) mora volja biti ugotovljena na drugačen način.²⁰² Sodišče zaključi, da niti en izmed pogojev ni izpolnjen, saj ni v notah nič zapisano glede pravne narave not, prav tako pa stranki nista sledili uveljavljeni praksi v mednarodnem pravu glede sklepanja mednarodnih pogodb z izmenjavo not. Uveljavljeno je, da najprej ena država pošlje besedilo drugi državi, leta pa odgovori z noto, ki ponovi besedila in izrazi sprejem besedila. Sicer obstajajo še druge možnosti sklepanja mednarodnih pogodb z izmenjavo dokumentov, vendar sodišče ugotovi, da konkretna izmenjava not ne ustreza nobenemu. Na koncu še doda, da *»v vsakem primeru, nota Čila, ne glede na to, kateri prevod, ki je bil podan s strani strank, se uporabi, izraža pripravljenost pristopiti k neposrednim pogajanjem, vendar se ne more iz nje izveči sprejetja s strani Čila dolžnosti, da se pogaja o suverenem dostopu Bolivije do morja.«²⁰³*

4.30. Zadeva Jadhav

Sodišče se je v zadevi *Jadhav*²⁰⁴ posvetilo razlagi točka b) prvega odstavka 36. člena Dunajske konvencije o konzularnih odnosih²⁰⁵, ki zapoveduje, da mora država sprejemnica *»brez odlašanja«* obvestiti konzulat države pošiljateljice o odvzemu prostosti državljanu države pošiljateljice, če državljan to zahteva. Pakistan je zatrjeval, da se ta določba ne nanaša na primere, ko gre za vohune. Sodišče pristopi k razlagi določbe sistematično v skladu z DKPMP tako, da najprej preuči običajen pomen besedila in ugotovi, da *»niti 36. člen niti katerakoli druga določba Dunajske konvencije ne vsebuje kakršnekoli omembe primerov vohunstva.«²⁰⁶*

---

²⁰¹ Bolivija je predložila angleški prevod, v katerem je bilo zapisano *»through direct negotiations«*, medtem ko je Čile predložil prevod *»through direct efforts«*.

²⁰² Dolžnost, op. cit. 199, str. 527, 545, 546, odst. 52, 116, 117.

²⁰³ Prav tam, str. 546, odst. 117, 118.

²⁰⁴ Zadeva Jadhav (Indija proti Pakistanu), MS, sodba, 17. julij 2019.

²⁰⁵ Vienna Convention on Consular Relations, 596 U.N.T.S. 261, sprejeta 24. aprila 1963, začela veljati 19. marca 1967.

²⁰⁶ Jadhav, op. cit. 204, str. 20, 22, odst. 68, 73.

Prav tako bi bilo v nasprotju s ciljem in namenom konvencije, da »prispeva k razvoju prijateljskih odnosov med narodi«, in 36. člena, ki v uvodnem stavku določa, da je cilj člena »omogočiti izvrševanje konzularnih funkcij v odnosu do državljanov države pošiljateljice«, če bi se predmetni člen ne nanašal na primere vohunstva.²⁰⁷

Nato poudari, da se ne sme zatekati k subsidiarnim sredstvom razlage, kot so pripravljalna dela, da bi ugotovilo pravi pomen besedila, ampak zgolj z namenom potrditve tega rezultata. Po analizi pripravljalnih del sodišče zaključí, da ta »potrjujejo razlago, da 36. člen ne izključuje iz svoje uporabe določene kategorij oseb, kot so tiste, osumljene vohunstva.«²⁰⁸

V prid svoji razlagi se je Pakistan skliceval še na (vi) točko Sporazuma o konzularnem dostopu med vlado Islamske republike Pakistana in vlado Republike Indije²⁰⁹, ki je določala, da »[v] primeru aretacije, pridržanja ali obsodbe na podlagi političnih ali varnostnih temeljev lahko vsaka stran vsebinsko preuči primer.« Na to MS odgovori, da »če bi stranki nameravali omejiti na kakšen način pravice, ki jih varuje 36. člen, bi bilo za pričakovati, da se takšen namen jasno odraža v sporazumu.«²¹⁰

---

²⁰⁷ Prav tam str. 20, odst. 74.

²⁰⁸ Prav tam, str. 20, 24, odst. 75, 86.

²⁰⁹ Agreement on consular access between the Government of the Islamic Republic of Pakistan and the Government of the Republic of India, Registracijska številka U.N.T.S. – I-54471, sprejeta 21. maja, začel veljati 21. maja 2008.

²¹⁰ Jadhav, op. cit. 204, str. 27, odst. 94.

5. ZAKLJUČEK

Na podlagi sodne prakse MS ne morem potrditi hipoteze, da MS mednarodne pogodbe razlaga podrejeno načelu suverenosti. Sodišče sicer velikokrat poudarja namen strank, kar je seveda skladno s subjektivističnim načinom razlage in s tem načelom suverenosti, vendar ugotavlja namen, kot je razviden iz samega besedila ter tako pripisuje preveliko vlogo običajnemu pomenu besed. To je problematično ne samo zato, ker je jezik po svoji naravi porozen in nedoločen, kar dela jezikovno metodo nezanesljivo, ampak tudi s stališča subjektivistične razlage. Pri prenosu misli držav pogodbenic v besedilo mednarodne pogodbe lahko pride do napak, zaradi česar samo besedilo ne odraža nujno volje strank, kar pa sodišče zanemarja.

Genetična metoda razlage, ki upošteva postopek sklepanja mednarodne pogodbe in okoliščine, ki so botrovale sprejemu določene mednarodne pogodbe, ima osrednjo vlogo pri subjektivistični razlagi, saj se lahko z njo razlagalec dokoplje do pomena, hotenega s strani držav pogodbenic. V nasprotju s subjektivističnim načinom razlage pa se MS poslužuje genetične metode zgolj, če druge metode razlage ne dajo zadovoljivega rezultata oz. da potrdi z drugimi metodami pridobljen pomen. Takšno vlogo daje genetični metodi običajno pravo, kodificirano v 32. členu DKPMP, sodišče pa mu v svoji praksi v času pred sprejetjem in po sprejetju DKPMP praviloma sledi. Če bi sodišče sledilo subjektivističnemu načinu razlage, bi se pogosteje zatekalo h genetični metodi, da bi ugotovilo, ali samo besedilo resnično odraža voljo držav pogodbenic.

Ker je na podlagi subjektivističnega načina razlage pomen mednarodne pogodbe ujet v voljo držav pogodbenic v času sklepanja pogodbe, dinamična razlaga nasprotuje načelu suverenosti, sodišče pa se jo je vseeno večkrat poslužilo s tem, da poudari, da so stranke sprejele oz. privolile v razvoj prava oz. razvoj generičnih izrazov.²¹¹ Menim, da je *a priori* sklepanje o privolitvi držav pogodbenic v razvoj prava oz. generičnih terminov nestvarna, in služi zgolj pomiritvi načela suverenosti, tj. razlage v skladu z voljo držav pogodbenic, in dinamične razlage.

---

²¹¹ Pravne posledice, op. cit. 100, str. 31, odst. 54; Epikontinentalni pas, op. cit. 103, str. 33, odst. 79, 80; Spor o plovbnih in povezanih pravicah, op. cit. 180, str. 242, 243, 244, odst. 63, 66, 70, 71.

Tudi v povezavi z avtentično razlago na podlagi točke a) in b) 31. člena DKPMP, sodišče ni sledilo subjektivističnemu načinu razlage in je v zadevi *Spor o meji na kopnem, otokih in morju* izrecno zavrnilo uporabo naknadne prakse, če ta vodi v pomen, ki je v nasprotju s samim besedilom. Če države ponudijo z avtentično razlago pomen, ki ga pripisujejo mednarodni pogodbi, mora sodišče slediti temu pomenu, saj je bistvena volja držav in ne samo pravno besedilo.²¹²

Na koncu bi še izpostavil zadevo *Razmejitev na morju in ozemeljska vprašanja med Katarjem in Bahrajnom*, v kateri sodišče zapiše, da četudi bi ugotovilo resničen namen držav pogodbenic, ta ne bi prevladal nad besedilom mednarodne pogodbe.²¹³ Torej besedilo je osamosvojeno in neodvisno od volje držav pogodbenic, zaradi česar se mora gledati nanj objektivno ne glede na pomen, ki so ga hotele pripisati pogodbi države pogodbenice.

Sodna praksa MS pri razlagi mednarodnih pogodb torej predstavlja slabitev načela suverenosti, zaradi česar so lahko države zavezane tudi s pomenom pravnih norm v mednarodnih pogodbah, v katerega niso privolile. Vendar MS z zavračanjem subjektivistične razlage, ki je po svoji naravi statična, ujeta v voljo držav pogodbenic v času sklepanja mednarodnega pogodbe, omogoča razvoj mednarodnega prava, ki se lahko prilagaja novim družbenim stvarnostim in s tem ne ostaja zastarelo in neživljenjsko.

---

²¹² Spor o meji, op. cit. 128, str. 586, odst. 380.

²¹³ Razmejitev, op. cit. 144, str. 122, odst. 29.

6. SEZNAM LITERATURE IN VIROV

6.1. Monografije

1. Cerar ml., Miro, Novak, Aleš in Pavčnik Marijan: UVOD V PRAVOZNANSTVO: (UČBENIK IN GRADIVO ZA PREDAVANJA, SEMINAR, VAJE) (2. izdaja), Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana 2012.
2. Crawford, James: BROWNLIE'S PRINCIPLES OF PUBLIC INTERNATIONAL LAW (8. izdaja), Oxford University Press, Oxford 2012.
3. Hart, Herbert Lionel Adolphus: KONCEPT PRAVA (1. izdaja), Študentska organizacija Univerze, Ljubljana 1994.
4. Kaufmann, Arthur, Novak, Aleš in Pavčnik, Marijan: UVOD V FILOZOFIJO PRAVA (2. izdaja), GV založba, Ljubljana 2013.
5. Linderfalk, Ulf: ON THE INTERPRETATION OF TREATIES: THE MODERN INTERNATIONAL LAW AS EXPRESSED IN THE VIENNA CONVENTION ON THE LAW OF TREATIES (1. izdaja), Springer, Dordrecht 2007.
6. Lukić, Radomir: TEORIJA DRŽAVE I PRAVA: 1. TEORIJA DRŽAVE (ponatis), Zavod za udžbenike i nastavna sredstva: Beogradski izdavačko-grafički zavod, Beograd 1995.
7. Lukić, Radomir: TEORIJA DRŽAVE I PRAVA: 2. TEORIJA PRAVA (ponatis), Zavod za udžbenike i nastavna sredstva: Beogradski izdavačko-grafički zavod, Beograd 1995.
8. Miličić, Vjekoslav: OPĆA TEORIJA PRAVA I DRŽAVE (8. izdaja), samozaložba, Zagreb 2008.
9. Novak, Aleš in Pavčnik, Marijan: TEORIJA PRAVA (5. izdaja), GV založba, Ljubljana 2015.
10. Pavčnik, Marijan: ARGUMENTACIJA V PRAVU (3. izdaja), GV založba, Ljubljana 2013.
11. Pitamic, Leonid: DRŽAVA (ponatis), GV založba, Ljubljana 2009.
12. Roscini, Marco: CYBER OPERATIONS AND THE USE OF FORCE IN INTERNATIONAL LAW (1. izdaja), Oxford University Press, Oxford 2014.

13. Rosenne, Shabtai: PRACTICE AND METHODS OF INTERNATIONAL LAW (1. izdaja), Oceana Publications, New York 1984.
14. Shaw, Malcolm N.: INTERNATIONAL LAW (8. izdaja), Cambridge University Press, Cambridge 2017.
15. Tunkin, Grigory I.: THEORY OF INTERNATIONAL LAW (1. izdaja), Harvard University Press, Cambridge 1974.
16. Türk, Danilo: TEMELJI MEDNARODNEGA PRAVA (2. izdaja), GV založba, Ljubljana 2015.
17. Villiger, Mark E.: COMMENTARY ON THE 1969 VIENNA CONVENTION ON THE LAW OF TREATIES (1. izdaja), Martinus Nijhoff, Leiden 2009.
18. Visković, Nikola: TEORIJA DRŽAVE I PRAVA (2. izdaja), Birotehnika, Zagreb 2006.

6.2. Poglavlja iz zbornika

19. Howland, Douglas in White, Luise: Introduction: Sovereignty and the Study of States, v: THE STATE OF SOVEREIGNTY: TERRITORIES, LAWS, POPULATIONS (ur. D. Howland, L. White), Indiana University Press, Bloomington 2008.
20. Janis, Mark Weston: Sovereignty and International Law: Hobbes and Grotius, v: ESSAYS IN HONOUR OF WANG TIEYA (ur. R. St. Macdonald), Martinus Nijhoff Publishers, Dordrecht 1993.
21. Besson, Samantha: Theorizing the Sources of International Law, v: THE PHILOSOPHY OF INTERNATIONAL LAW (ur. S. Besson, J. Tasioulas), Oxford University Press, New York 2010.
22. Dörr, Oliver: Article 31. General rule of interpretation, v: VIENNA CONVENTION ON THE LAW OF TREATIES: A COMMENTARY (ur. O. Dörr, K. Schmalenbach), Springer, Heidelberg 2012.

6.3. Članki

23. Gross, Leo: The Peace of Westphalia, 1648-1948, v: The American Journal of International Law, 42 (1948), 1, str. 21, 22.

24. Yee, Sienho: *Forum prorogatum* in the International Court, v: German Yearbook of International Law, 42 (1999), str. 147, 148.

25. Tunkin, Grigory I., Remarks On The Juridical Nature of Customary Norms of International Law, v: California Law Review, 49 (1961), 3, str. 419-421.

26. Cheng, Bing, United Nations Resolutions on Outer Space: "Instant" International Customary Law?, v: The Indian Journal of International Law, 5 (1965), str. 23.

6.4. Notranje pravni predpisi

27. Ustava Republike Slovenije (URS), Ur. l. RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a.

6.5. Dokumenti OZN

28. Permanent sovereignty over natural resources, Resolucija GS ZN 1803 (XVII), sprejeta 14. decembra 1962.

29. Declaration on the Inadmissibility of Intervention in the Domestic Affairs of States and the Protection of Their Independence and Sovereignty, Resolucija GS ZN 2131 (XX), sprejeta 21. decembra 1965.

30. Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Co-operation among States in accordance with the Charter of the United Nations, Resolucija GS ZN 2625 (XXV), sprejeta 24. oktobra 1970.

31. Declaration on the Strengthening of International Security, Resolucija GS ZN 2734 (XXV), sprejeta 16. decembra 1970.

32. Non-interference in the internal affairs of States, Resolucija GS ZN 31/91, sprejeta 14. decembra 1976.

33. Declaration on the Inadmissibility of Intervention and Interference in the Internal Affairs of States, Resolucija GS ZN 36/103, sprejeta 9. decembra 1981.

34. Respect for the principles of national sovereignty and non-interference in the internal affairs of States in their electoral processes, Resolucija GS ZN 50/172, sprejeta 27. februarja 1996.

6.6. Dokumenti OVSE

35. Conference on Security and Co-operation in Europe Final Act, Documents of the Organisation for Security and Co-operation in Europe, sprejeta 1. avgusta 1975.

6.7. Mednarodne pogodbe

36. Agreement between the Government of the Kingdom of Denmark and the Government of the Kingdom of Norway concerning the Delimitation of the Continental Shelf in the Area between the Faroe Islands and Norway and concerning the Boundary between the Fishery Zone near the Faroe Islands and the Norwegian Economic Zone, 1211 U.N.T.S. 163, sklenjen 15. junija 1979, začel veljati 28. januarja 1981.

37. Agreement Relating to the Delimitation of the Continental Shelf, 634 U.N.T.S. 71, sprejet 8. decembra 1965, začela veljati 22. junija 1966.

38. American Treaty on Pacific Settlement, 30 U.N.T.S. 55, sprejeta 30. aprila 1948, začela veljati 6. maja 1949.

39. Charter of the Organisation of American States, 119 U.N.T.S. 3, sprejeta 30. aprila 1948, začela veljati 13. decembra 1951.

40. Constitutive Act of the African Union, 2158 U.N.T.S. 3, sprejet 11. julija 2000, začel veljati 26. maja 2001.

41. Convention between Great Britain and Netherlands Defining Boundaries in Borneo, 83 B.F.S.P. 42, sprejeta 20. junija 1891, začela veljati 20. junija 1891.

42. Convention on Asylum, 34 O.E.A.T.S., sprejeta 20. februarja 1928, začela veljati 21. maja 1929.

43. Convention on the International Maritime Organization, 289 U.N.T.S. 3, sprejeta 6. marca 1948, začela veljati 17. marca 1958.

44. Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, 78 U.N.T.S. 277, sprejeta 9. decembra, začela veljati 12. januarja 1951.

45. Covenant of the League of Nations, 112 B.F.S.P. 1, sprejet 28. junija 1919, začel veljati 10. januarja 1920.

46. Declaration on the Maritime Zone, 1006 U.N.T.S. 324, sprejeta 18. avgust 1952, začela veljati 18. avgusta 1952.

47. Dunajska konvencija o pravu mednarodnih pogodb, 1155 U.N.T.S. 331 in Ur. l. RS – Mednarodne pogodbe, št. 13/11, sprejeta 23. maja 1969, začela veljati 27. januarja 1980.
48. General Peace Treaty between the Republics of El Salvador and Honduras, 1310 U.N.T.S. 213, sprejeta 17. aprila 1980, začela veljati 10. decembra 1980.
49. General Treaty of Inter-American Arbitration, 16 O.A.S.T.S., sprejeta 5. januarja 1929, začela veljati 28. oktober 1929.
50. General Treaty of Inter-American Conciliation, 16 O.A.S.T.S., sprejeta 5. januarja 1929, začela veljati 15. novembra 1929.
51. Heligoland-Zanzibar Treaty, 92 B.S.F.P. 35, sprejeta 1. julija 1890.
52. International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, 660 U.N.T.S. 182, sprejeta 7. marca 1966, začela veljati 4. januarja 1969.
53. Minutes on Settlement of Disputes Regarding Joint Boundaries, 1641 U.N.T.S. 239, sprejet 25. decembra 1990, začel veljati 25. decembra 1990.
54. Pact of the League of Arab States, 70 U.N.T.S. 237, sprejet 22. marca 1945, začel veljati 10. maja 1945.
55. Pogodba o delovanju Evropske unije, Ur. l. EU, Uradni list C 326, 26/10/2012, str. 0001 – 0390, sprejeta 25. marca 1957, začela veljati 1. januarja 1958.
56. Pogodba o Evropski uniji, Ur. l. EU, Uradni list C 326, 26/10/2012, str. 0001 – 0390, sprejeta 7. februarja 1992, začela veljati 1. novembra 1993.
57. Pogodba o mejah, povzeta po sodbi MS v Primeru o navigacijskih in povezanih pravicah, sprejeta 15. aprila 1858.
58. Special Agreement for the submission to the International Court of Justice of difference, 1275 U.N.T.S. 192, sprejet 23. maja 1976, začel veljati 20. Marca 1982.
59. Special Agreement to submit to the decision of the International Court of Justice the terrestrial, insular and maritime border dispute existing between the two countries, 1437 U.N.T.S. 157, sprejet 1. oktobra 1986, začel veljati 24. maja 1986.
60. Statute of the River Uruguay, 1295 U.N.T.S. 340, sprejeta 26. februarja 1975, začela veljati 18. septembra 1976.

61. Treaty of Amity, Economic Relations, and Consular Rights, 284 U.N.T.S. 93, sprejeta 15. avgusta 1955, začela veljati 16. junija 1957.

62. Treaty of friendship, commerce and navigation between the United States of America and the Italian republic, 79. U.N.T.S. 171, sprejeta 2. februarja 1948, začela veljati 26. julija 1949.

63. Ustanovna listina Organizacije združenih narodov, 1. U.N.T.S. 16 in Ur. l. RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/14, sprejeta 26. junija 1945, začela veljati 24. oktobra 1945.

64. Vienna Convention on Consular Relations, 596 U.N.T.S. 261, sprejeta 24. aprila 1963, začela veljati 19. marca 1967.

6.8. Sodbe in svetovalna mnenja MS

65. Arbitražna odločba 31. julija 1989 (Gvineja-Bissau proti Senegal), MS, sodba, ICJ Reports (1991), 12. november 1991, str. 53.

66. Določeni stroški Združenih narodov (drugi odstavek 17. člena Ustanovne listine), MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1962), 20. julij 1962, str. 151.

67. Dolžnost pogojanja glede dostopa do Tihega oceana (Bolivija proti Čilu), MS, sodba v glavni stvari, ICJ Reports (2018), 1. oktober 2018, str. 507.

68. Elletronica Sicula S.p.A. (Združene države Amerike proti Italiji), MS, sodba, ICJ Reports (1989), 20. julij 1989, str. 15.

69. Epikontinentalni pas (Libijska arabska Jamahiriya proti Malti), MS, sodba, ICJ Reports (1985), 3. junij 1985, str. 13.

70. Epikontinentalni pas v Egejskem morju (Grčija proti Turčiji), MS, sodba, ICJ Reports (1978), 19. december 1978, str. 3.

71. Jugo-zahodna Afrika (druga faza) (Liberija proti Južni Afriki in Etiopija proti Južni Afriki), MS, sodba v glavni stvari, ICJ Reports (1966), 18. julij 1966, str. 6.

72. LaGrand (Nemčija proti Združenim državam Amerike), MS, sodba, ICJ Reports (2001), 27. junij 2001, str. 466.

73. Mejne in čezmejne oborožene akcije (Nikaragva proti Hondurasu), MS, sodba o pristojnosti in dopustnosti, ICJ Reports (1988), 20. december 1988, str. 69.

74. Naftne ploščadi (Islamska republika Iran proti Združenim državam Amerike), MS, sodba o preliminarnih ugovorih, ICJ Reports (1996), 12. december 1996, str. 803.
75. Otok Kasikili/Sedudu (Bocvana proti Namibiji), MS, sodba, ICJ Reports (1999), 13. december 1999, str. 1045.
76. Pomorska razmejitev na območju med Grenlandijo in Janom Mayenom (Danska proti Norveški), MS, sodba, ICJ Reports (1993), 14. junij 1993, str. 38.
77. Pravne posledice nadaljujoče prisotnosti Južne Afrike v Namibiji (Jugo-zahodna Afrika) za države kljub Resoluciji 276 (1970) Varnostnega sveta, MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1971), 21. junij 1971, str. 16.
78. Pridržki h Konvenciji o genocidu, MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1951), 28. maj 1951, str. 15.
79. Pristojnost Skupščine glede sprejema v Združene narode, MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1950), 3. marec 1950, str. 4.
80. Razlaga mirovnih sporazumov (druga faza), MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1950), 18. julij 1950, str. 221.
81. Razmejitev ne morju in ozemeljska vprašanja med Katarjem in Bahrajnom (Katar proti Bahrajnu), MS, sodba o pristojnosti in dopustnosti, ICJ Reports (1994), 1. Julij 1994, str. 112.
82. Spor o meji na kopnem, otokih in morju (El Salvador proti Hondurasu, intervencija Nikaragve), MS, sodba, ICJ Reports 1992, 11. september 1992, str. 351.
83. Spor o plovbnih in povezanih pravicah (Kostarika proti Nikaragvi), MS, sodba, ICJ Reports (2009), 13. julij 2009, str. 213.
84. Sprejem države v Združene narode (Ustanovna listina, 4. člen), MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1948), 28. maj 1948, str. 57.
85. Suverenost nad otokom Ligitan in otokom Sipadan (Indonezija proti Maleziji), MS, sodba, ICJ Reports (2002), 17. december, str. 625.
86. Tovarne papirjevine na reki Urugvaj (Argentina proti Urugvaju), MS, sodba, ICJ Reports (2010), 20. April 2010, str. 14.

87. Uporaba Konvencije o preprečevanju in kaznovanju zločina Genocida (Bosna in Hercegovina proti Srbiji in Črni gori), MS, sodba v glavni stvari, ICJ Reports (2007), 26. februar 2007, str. 43.
88. Uporaba Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije (Gruzija proti Ruski federaciji), MS, sodba o preliminarnih ugovorih, ICJ Reports (2011), 1. april 2011, str. 70.
89. Ustanovitev Odbora za pomorsko varnost Medvladne pomorske posvetovalne organizacije, MS, svetovalno mnenje, ICJ Reports (1960), 8. junij 1960, str. 150.
90. Vojaške in paravojaške aktivnosti v in proti Nikaragvi (Nikaragva proti Združenim državam Amerike), MS, sodba v glavni stvari, ICJ Reports (1986), 27. junij 1986, str. 14.
91. Zadeva Ambatielos (Grčija proti Veliki Britaniji), MS, sodba o pristojnosti, ICJ Reports (1952), 1. julij 1952, str. 28.
92. Zadeva Jadhav (Indija proti Pakistanu), MS, sodba, 17. julij 2019.
93. Zadeva Kolumbijsko-perujski azil (Kolumbija proti Peruju), MS, sodba, ICJ Reports (1950), 20. november 1950, str. 266.
94. Zadeva Krfska ožina (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske proti Albaniji), MS, sodba o preliminarnih ugovorih, ICJ Reports (1948), 25. marec 1948, str. 27, 28.
95. Zadeva Krfska ožina (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske proti Albaniji), MS, sodba v glavni stvari, ICJ Reports (1949), 9. april 1949, str. 35.
96. Zadeva Spor na Morju (Peru proti Čilu), MS, sodba, ICJ Reports (2014), 27. januar 2014, str. 3.
97. Zakonitost uporabe sile (Srbija in Črna gora proti Belgiji), MS, sodba o preliminarnih ugovorih, ICJ Reports (2004), 15. december 2004, str. 279.

6.9. Arbitražne odločbe

98. Zadeva Otok Palmas (Nizozemska proti Združenim državam Amerike), arbitražna odločba, II R.I.A.A. 829, 4. april 1928, str. 838.